

BRIAN HERBERT
A KEVIN J. ANDERSON

PŘEDEHRA K

DUNE:

ATREIDOVÉ

 BARONET

Atreidové

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.baronet.cz
www.albatrosmedia.cz

Brian Herbert, Kevin J. Anderson
Atreidové – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

PŘEDEHRA K
DUNE
ATREIDOVÉ

PŘEDEHRA K
DUNE
ATREIDOVÉ

BRIAN HERBERT
A KEVIN J. ANDERSON

*Tuto knihu věnujeme svému učiteli
Franku Herbertovi, který byl právě tak fascinující a složitý
jako úžasný vesmír DUNY, který vytvořil.*

PODĚKOVÁNÍ

Edu Kramerovi za to, že se stal mostem, který nás vůbec svedl dohromady.

Rebecce Moesta Andersonové za neúnavnou představivost, nápady a tvrdou práci, s níž se snažila, aby tato kniha byla co nejlepším.

Jan Herbertové, protože připustila, aby tento projekt vznikl i v době cesty po Evropě, která byla oslavou výročí svatby, a ještě za mnohem víc.

Pat LoBruttové, naší redaktorce u Bantam Books, protože díky ní jsme docílili v knize mnohem větší jasnosti a přesnosti.

Robertu Gottliebovi a Mattu Bialerovi z William Morris Agency, Mary Alici Kierové a Anně Cottleové z Cine/Lit Representation za jejich důvěru a odhodlání, s nimiž odhalili možnosti celého projektu.

Irwynovi Applebaumovi a Nitě Taublibové z Bantam Books za jejich podporu a nadšení pro tak obrovský podnik.

Penny a Ronovi Merrittovým, jejichž nadšená podpora celý projekt umožnila.

Beverly Herbertové za nápady a redaktorský přínos ke knihám o Duně, napsaným Frankem Herbertem.

The Herbert Limited Partnership, kam patří David Merritt, Byron Merritt, Julie Herbertová, Robert Merritt, Kimberly Herbertová, Margaux Herbertová a Theresa Shackelfordová.

Z WordFire, Inc., děkujeme zvlášť Catherine Sidorové, která věnovala mnoho hodin tvrdé práce přípravě a revizi rukopisu, a Sarah Jonesové za to, že mnoho starých knih a dokumentů převedla do použitelné podoby.

A milionům nadšených fanoušků DUNY, kteří se postarali o to, aby původní kniha vydržela popularita po tři a půl desítky let.

*Zpráva Kosmické gildy galaktické obchodní společnosti
„Combine Honette Ober Advancer Mercantiles“ (CHOAM):*

Konkrétním úkolem této naší neoficiální mise bylo prozkoumat neobydlené světy, zda se na nich nenachází jiný zdroj drahocenného koření, melanže, na němž je závislá tak velká část Impéria. Zdokumentovali jsme cesty mnoha našich navigátorů a kormidelníků, kteří propátrali stovky planet. Do dnešního dne jsme však bohužel neměli úspěch. Jediným zdrojem melanže ve známém vesmíru zůstává pouštní planeta Arrakis. Gilda, CHOAM a všichni ostatní, kdo jsou na melanži závislí, musejí i nadále zůstat nevolníky harkonnenského monopolu.

Ovšem průzkum odlehlých území z hlediska planetárních systémů a nových surovinových zdrojů přesto přinesl své ovoce. Detailní průzkumy a orbitální mapy na přiložených arších riduliánského krystalu nepochybně budou mít pro CHOAM komerční význam.

Vzhledem k tomu, že jsme bezezbytku splnili svou část smlouvy podle předem dohodnutých specifikací, žádáme tímto, aby CHOAM převedla příslušnou platbu na oficiální centrálu Gildovní banky na Spojce.

*Jeho královské Výsosti padišáhu imperátoru Elroodovi IX.,
vládci Znamého vesmíru,*

*od jeho věrného poddaného, siridara barona Vladimira
Harkonnena, guvernéra planety Arrakis, titulární hlavy
rodu Harkonnenů a pána na Giedi Primě, Lankiveilu
a přidružených planetách.*

Výsosti, dovoluji, abych ještě jednou vyjádřil své nejhlubší odhodlání sloužit Vám věrně na pouštní planetě Arrakis, jež byla imperátorským rozhodnutím odňata rodu Richesů a dána Vaší laskavostí v léno mému otci Dmitrimu. Musím se zahanbením přiznat, že v rozmezí sedmi let od smrti mého otce připustil můj neschopný nevlastní bratr Abulurd, aby se produkce kořenů ztenčila. Ztráty na vybavení byly vysoké, zatímco export klesl na historické minimum. Vzhledem k závislosti Impéria na melanži mohla mít tato chyba těžké následky. Buďte ujištěni, že můj rod už podnikl příslušná opatření k nápravě situace a Abulurd byl převeden na méně důležité povinnosti – na Lankiveilu. Na Arrakis teď dohlížím přímo já, a proto bych Vám rád osobně zaručil, že použiji všech nezbytných prostředků – peněz, snahy a železné ruky – aby produkce melanže dosáhla předchozí rekordní výše nebo ji ještě přesáhla.

Jak jste moudře přikázal, koření musí proudit!

Melanž je finanční úhelný kámen činnosti CHOAM. Bez tohoto koření by benegesseritské Ctihodné matky nemohly svým obdivuhodným způsobem sledovat a ovládat lidi, navigátoři Gildy by nedokázali vidět bezpečné cesty vesmírem a miliardy poddaných Impéria by zemřely na abstinenční syndrom po odepření drogy. Každý hlupák ví, že taková závislost na jediné látce vede ke zneužívání. Všichni jsme ohroženi.

EKONOMICKÁ ANALÝZA MATERIÁLOVÝCH TOKŮ,
VYPRACOVANÁ CHOAM

Štíhlý a svalnatý baron Vladimír Harkonnen se nahýbal dopředu vedle pilota ornitoptéry. Inkoustově černýma očima se díval přes poškrábané plasklo, číchal všudypřítomný prach a písek.

Obrněná toptéra se vznášela vysoko ve vzduchu, bílé slunce Arrakis se oslnivě odráželo od nekonečných ploch písku. Z pohledu na rozžhavené duny táhnoucí se od obzoru k obzoru ho bolely oči. Země i nebe byly bezbarvé. Lidské oko se v té bezútěšnosti nemělo čeho zachytit.

Pekelné místo.

Baron zatoužil po industrializované a civilizované složitosti Giedi Primy, hlavního světa rodu Harkonnenů. A i když musel trčet tady, měl lepší věci na práci aspoň v místním rodovém sídle v městě Kartágu; i tam by se našlo nějaké to rozptýlení, které by vyhovovalo jeho náročnému vkusu.

Ale sklizeň koření musí mít přednost. Vždycky. Obzvlášť takové velké ložisko, jaké ohlásila jeho očka.

V malém nepohodlném kokpitu se baron uvelebil s dobře vypočítanou sebejistotou a ignoroval nadsakování a houpání způsobené vzduchovými proudy. Mechanická křídla toptéry rytmicky pulzovala jako křídla vosy. Tmavá kůže jeho pancíře přesně padla na vytrénované prsní svaly. Ve svých pětatřiceti se mohl pochlubit zhýrale přitažlivým vzhledem: měděně zlaté vlasy byly ostříhány a učesány podle velmi přesných in-

strukcí tak, aby zdůrazňovaly výraznou špičku vlasů rostoucích do čela. Baronova pleť byla hladká, lícní kosti vysoko posazené a pěkně tvarované. Na krku a spodní čelisti vystupovaly provazce svalů, připravené zkřivit tvář podle okolností buď v úšklebek, nebo chladný úsměv.

„Jak je to ještě daleko?“ Podíval se úkosem na pilota, na kterém byla znát nervozita.

„To naleziště je hluboko v poušti, pane barone. Všechno naznačuje, že je to jedna z nejbohatších žil koření, jaká byla kdy těžena.“

Letoun přelétal nad černými lávovými skalami a otrásla jím termika. Pilot těžce polkl a soustředil se na řízení toptéry.

Baron se usadil pokud možno pohodlně a potlačil netrpělivost. Byl rád, že nová zásoba je daleko od zvědavých očí, v místech, kam nedohlédnou imperiální kontrolori ani úředníci CHOAM, kteří by si mohli dělat nepříjemné záznamy. Ten starý hlupák, imperátor Elrood IX., nemusí taky o harkonnen-ské těžbě koření na Arrakis vědět úplně všechno. Prostřednictvím pečlivě formulovaných zpráv a upravených účetních knih, nemluvě už o úplatcích, sděloval baron svým nadřízeným mimo planetu jen to, co chtěl, aby věděli.

Pevnou rukou si setřel krůpěje potu, které se mu utvořily nad horním rtem, a pak nastavil klimatizaci v toptěře tak, aby byl vzduch chladnější a vlhčí.

Pilot, nespůj z toho, jak důležitého a výbušného cestujícího veze, popohnal motory k vyšší rychlosti. Znovu nahlédl do mapy promítnuté na palubní desku a studoval strukturu pouštní krajiny, rozkládající se, kam až oko dohlédlo.

Baron si kartografickou projekci prohlédl také, ale nepříjemně ho překvapilo, jak málo je v ní orientačních bodů. Jak může vůbec někdo najít cestu v takovéhle pustině? Jak může planeta tak životně důležitá pro ekonomickou stabilitu celého Impéria zůstat v podstatě nezmapovaná? Další důkaz neschopnosti jeho slabého a naivního nevlastního bratra Abulurda.

Ale Abulurd je pryč a velí tady baron. *Když je teď Arrakis moje, udělám tu pořádek.* Jen co se vrátí do Kartága, pošle svoje lidi, aby provedli nové průzkumy a sestavili pořádné mapy, jestli ti zatracení fremeni zeměměřiče zase nezabijí nebo nezničí orientační body.

Po čtyřicet let byl tento pouštní svět pololénem rodu Harkonnenů, politickou výhodou poskytnutou imperátorem s požehnáním nejsilnější komerční mocnosti CHOAM – Combine Honette Ober Advancer Mercantiles. I když byla Arrakis pustá a nevlídná, byla jedním z nejvzácnějších klenotů imperiální koruny díky cenné látce, kterou poskytovala.

Ovšem po smrti baronova otce Dmitriho Harkonnena starý imperátor v nějakém pomatení mysli udělil výkonnou moc měkkosrdcatému Abulurdovi a s ní i kontrolu nad veškerým zařízením pro sklizeň koření. Abulurdovi se rodinné jmění podařilo doslova zdecimovat za pouhých sedm let. Zisky prudce klesly a vinou pašeráků a sabotáží nakonec Abulurd ztratil kontrolu nad produkcí koření docela. S ostudou byl ze své pozice sesazen a odsunut na jiný harkonnenský svět, na Lankiveil, kde nemohl nadělat mnoho škody, protože tamní průmysl velrybích kůží se o sebe docela dobře staral sám.

Jakmile byla guvernérská pozice svěřena baronovi, začal Vladimír Harkonnen pracovat na tom, aby udělal na Arrakis pořádek. Hodlal se náležitě zapsat do historie a smazat dědictví chyb a špatných úsudků.

V celém Impériu byla Arrakis – díra, kterou by někdo mohl považovat spíš za trest než odměnu – jediným známým zdrojem melanže, látky cennější než jakýkoli drahý kov. Tady na tomhle vyprahlém světě měla dokonce vyšší cenu než její váha ve vodě.

Bez koření by nebylo možné efektivně cestovat vesmírem... a bez vesmírné dopravy by se zhroutilo samo Impérium. Koření prodlužovalo život, chránilo zdraví a dodávalo životní energii. Baron, který koření v mírných dávkách sám užíval, si velmi cenil pocitů, které mu přinášelo. Samozřejmě melanž byla také silně návyková, což udržovalo cenu na slušné výši...

Obrněná toptéra přelétávala přes vyprahlé pohoří, které vypadalo jako přeražená čelist se zkaženými zuby. Daleko před sebou uviděl baron oblak prachu, který se v podobě kovadliny zdvihal k nebi.

„Tamhle už se sklízí, pane barone.“

Černé tečky na nebi se proměnily v útočné toptéry podobné dravcům a řítily se k nim. Komunikátor pípl, pilot vyslal iden-

tifikační signál. Placení obránci – žoldnéři, kteří měli rozkaz udržet nevídané pozorovatele v uctivé vzdálenosti – odkroužili pryč a zaujali svá dřívější postavení vysoko ve vzduchu. Jestliže se rodu Harkonnenů bude dařit udržovat zdání pokroku a zisku, Kosmická gilda se o tomhle konkrétním nalezišti nemusí vůbec dozvědět. Ani Gilda, ani imperátor, ani galaktická obchodní korporace CHOAM. Baron si melanž nechá pro sebe a přidá ji ke svým už tak značným zásobám.

Po letech Abulurdovy neschopnosti uvidí CHOAM a Impérium veliké zlepšení už tehdy, když Vladimír Harkonnen dokáže jen *polovinu* toho, čeho je schopen. A když je baron bude v této spokojené iluzi udržovat, nikdo si nevšimne, že si poměrně velkou část nechává pro sebe, nikdo nebude nic tušit o jeho obrovských tajných zásobách. Tato strategie by byla samozřejmě nebezpečná ve chvíli, kdy by byla odhalena..., ale baron si s příliš všetečnými očima uměl poradit.

Jak se blížili k prachovému sloupci, vytáhl baron dalekohled a zaostřil olejové čočky. Zvětšení bylo takové, že už viděl továrnu na koření v činnosti. Bylo to zařízení s obrovskými nohama a ještě větším nákladním prostorem, neuvěřitelně drahá mechanická monstrozita – a každý solár na ni vydaný se bohatě vyplatil. Její bagry kolem sebe vyhazovaly skořicově červený prach, šedý písek a úštěpky křemene, jak se zahrabávaly stále níž, rvaly povrchovou vrstvu pouště a prosévaly ji, aby zachytily aromatické koření.

Mobilní pozemní jednotky se pohybovaly kolem dokola továrny, zavrtávaly pod povrch sondy, sbíraly vzorky, mapovaly rozsah skryté melanžové žíly. Nad nimi kroužily a čekaly těžší stroje naložené na obřích ornitoptérech. Na obvodu toho všeho létalo nad pískem očko a bdělí strážci v něm pečlivě sledovali obzor, zda se někde neobjeví výmluvné vlnění červa. Jediný z obřích červů Arrakis by celou tuhle výbavu dokázal spolknout jedním soustem.

„Pane barone,“ řekl pilot a podal mu komunikátor, „kapitán pracovního týmu si s vámi přeje mluvit.“

„Hovoří baron.“ Dotkl se ucha, aby slyšel odpověď. „Informuj mě. Kolik jste toho našli?“

Dole na písku mu kapitán týmu odpověděl hlasem značně nevrlym a z jeho tónu bylo zjevné, že na něj nedělá žádný do-

jem, s jak důležitým člověkem hovoří. „Deset let už dělám u melanžových týmů, ale takhle velké ložisko jsem ještě neviděl. Problém ale je, že je hluboko. Normálně bývají ložiska odkrytá působením počasí, víme? Tentokrát je značně koncentrované, ale...“

Baron čekal jen chvíli. „No co je s ním?“

„Děje se tu něco divného, pane. Myslím chemicky. Zdola nám prosakuje kysličník uhličitý, pod námi je nějaká bublina. Těžební vozidlo se prohrabává vnějšími vrstvami písku ke koření, ale je tu taky vodní pára.“

„Vodní pára!“ Něco takového byla na Arrakis neslýchaná věc – vlhkost vzduchu tu byla i v nejlepších dnech prakticky neměřitelná.

„Možná jsme narazili na starý akvifer, pane. Třeba schováno pod nějakým skalním převisem.“

Barona nikdy nenapadlo, že by pod povrchem Arrakis mohla být voda. Rychle zvažoval, jaké možnosti by přineslo využití tekoucí vody, která by se dala prodávat obyvatelstvu. To by jistě rozčililo dosavadní obchodníky s vodou, kteří už tak si o sobě moc myslí.

Zahřímá basovým hlasem: „Myslíš, že nějak kontaminuje koření?“

„To nedokážu říct, pane,“ odpověděl kapitán týmu. „Koření je divná hmota, ale takovouhle kapsu jsem ještě nikdy neviděl. Nějak se mi to... nezdá.“

Baron pohlédl na pilota toptéry. „Spoj se s očkem. Zjisti, jestli už zahlédli nějaké stopy po červech.“

„Žádné, pane barone,“ odpověděl pilot, když očima prolétl odpověď. Baron si všiml, že se tomu člověku na čele perlí pot.

„Jak dlouho už tam těžební vozidlo je?“

„Skoro dvě standardní hodiny, pane.“

Teď se baron zamračil. Nějaký červ už tu měl rozhodně dávno být.

Pilot nechal nechtě zapnutý komunikační systém a kapitán týmu mu zavřením potvrdil jeho dojem. „Jo, ještě nikdy jsem neměl tolik času, pane. Červi vždycky přijdou. Vždycky. Ale tam dole se něco děje. Plynů je čím dál víc. Dají se doslova cítit ve vzduchu.“

Baron se zhluboka nadechl recyklovaného vzduchu v kabi-

ně a ucítil v něm pižmově skořicovou vůni surové melanže, dobývané z pouště. Ornitoptéra se teď vznášela na místě, několik stovek metrů od hlavní továrny.

„Také jsme zachytili podzemní vibrace, něco jako rezonanci. Nelíbí se mi to, pane.“

„Neplatím tě za to, aby se ti to líbilo,“ odsekl baron. „Je to červ?“

„Nemyslím, pane.“

Prolétl očima odhady, které mu vyslali z továrny na koření. Čísla mu vyrazila dech. „Z tohoto jediného naleziště získáváme tolik jako ze všech mých ostatních těžebních operací za měsíc.“ Rytmicky bubnoval prsty pravé ruky o stehno.

„Přesto, pane, doporučuji, abychom se sbalili a naleziště opustili. Mohli bychom přijít o –“

„V žádném případě, kapitáne,“ přerušil ho baron. „Po červech ani stopy a továrna už má skoro naplněnou skladovací kapacitu. Můžeme poslat dolů karyol s prázdným těžebním vozidlem, jestli ho potřebuješ. Nenechám tady ležet takové bohatství jenom proto, že jsi nervózní..., že máš nepříjemný pocit. Nesmysl!“

Když se dílovedoucí snažil argumentovat dál, baron prohlásil: „Kapitáne, jestli jsi nervózní zbabělec, tak ses minul povoláním a nejsi zaměstnaný u správného rodu. Pokračuj.“ Vypnul komunikátor a v duchu si poznamenal, že toho člověka musí co nejdříve vyměnit.

Karyoly čekaly ve výši, připraveny zdvihnout vozidlo i jeho posádku, jakmile by se objevil červ. Ale proč ještě žádný nepřišel? Červi vždycky chrání koření.

Koření. Ochutnával to slovo v myšlenkách a v ústech.

Tato látka, obestřená pověrami, byla moderním ekvivalem rohu jednorožce. Její množství nebylo známo a Arrakis byla tak nehostinná, že se ještě nikomu nepovedlo odhalit původ melanže. Na obrovském území Impéria žádný výzkumník ani prospektor neobjevil melanž na jiné planetě, ani se nikomu nepovedlo vyrobit syntetickou náhražku, i když se o to řada vědců pokoušela několik staletí. Protože rodu Harkonnenů připadlo guvernéřství na planetě, a tedy kontrola nad veškerou produkcí koření, baron nijak nestál o to, aby byla vyrobena náhražka nebo objeven nový zdroj.

Zkušené pouštní týmy koření nalézaly a Impérium ho využívalo – ale víc detailů barona nezajímalo. Těžařům samozřejmě vždycky hrozilo nebezpečí, že červ zaútočí příliš brzo, že karyol bude mít poruchu, že továrna na koření nebude vyzvednuta včas. Také nečekané písečné bouře se mohly dostavit s ohromující rychlostí. Počet obětí a ztráty zařízení byly obrovské – ale melanž se vyplatila téměř za jakoukoli cenu v krvi i penězích.

Jak ornitoptéra kroužila v pravidelném rytmu, baron studoval tu průmyslovou podívanou, která se odehrávala pod ním. Palčivé slunce se odráželo od zaprášených stěn továrny. Očka nadále kroužila ve vzduchu, zatímco pozemní vozidla projížděla pod nimi a sbírala vzorky.

Po červu pořád ani památky, a každý okamžik umožňoval dělníkům získat víc koření. Dělníci dostanou bonus – až na toho kapitána – a rod Harkonnenů bude zase bohatší. Záznamy se dají později upravit.

Baron se obrátil k pilotovi. „Zavolej naši nejbližší základnu. Ať pošlou další karyol a ještě jednu továrnu. Ta žíla se zdá být nevyčerpatelná.“ Odmlčel se. „Jestli se červ ještě neukázal, tak bude možná čas...“

Znovu volal kapitán pozemních operací, a to na otevřené frekvenci, protože baron svůj komunikátor vypnul. „Pane, naše sondy hlásí prudké zvýšení teploty v hlubině! Něco se tam děje, nějaká chemická reakce. A jeden z našich pozemních průzkumných týmů zrovna narazil na velké hnízdo plné písečných pstruhů.“

Baron zavrčel. Rozčililo ho, že kapitán klidně mluví na nekódované frekvenci. Co když ji poslouchají špióni CHOAM? Kromě toho píseční pstruzi nikoho nezajímali. Ta rosolovitá stvoření hluboko pod povrchem písku mu byla tak lhostejná jako mouchy rojící se kolem zahnívající mrtvoly.

V duchu si umínil, že toho slabošského kapitána musí potrestat víc než jen tím, že ho odvolá z pozemních operací a zruší mu bonus. *Toho zbabělce zatraceného si určitě vybral Abulurd osobně.*

Baron zahlédl drobné postavičky hledačů, jak se ženou po písku jako mravenci podráždění kyselinovými výpary. Hnali se zpátky k hlavní továrně. Jeden muž vyskočil ze své-

ho špinavého vozu a klopýtal k otevřeným dveřím obrovského stroje.

„Co to tam dělají? To opouštějí svá místa? Sestup níž, ať na to vidím.“

Pilot naklonil ornitoptéru a snesl se jako hrozivý hmyz blíž k písku. Dole se muži svíjeli, kašlali, zvraceli a snažili se co nejrychleji stáhnout si filtry přes obličej. Dva upadli v písečných přesypech. Jiní co nejrychleji uzavírali továrnu.

„Pošlete karyol! Pošlete karyol!“ křičel někdo.

Všechna očka se ohlásila. „Žádného červa nevidím.“

„Pořád nic.“

„U mě to vypadá klidně.“

„Proč evakuují?“ dožadoval se odpovědi baron, jako by to pilot mohl vědět.

„Něco se děje!“ řval kapitán týmu. „Kde je ten karyol? Potřebujeme ho rychle!“

Země se otrásla. Čtyři dělníci zakolísali a padli na tvář do písku, dřív než se dostali k přístupové rampě do továrny.

„Podívejte, pane!“ Pilot ukázal dolů a v jeho hlase se ozvala hrůza. Když baron přestal sledovat ty zbabělce, všiml si, že všude kolem místa těžby se chvěje zem, jako když někdo tluče na buben.

Těžební vozidlo zakolísalo a naklonilo se k jedné straně. V písku se otevřela puklina a celé okolí se začalo zvedat, nafukovat jako plynová bublina v bahenním jícnu na Saluse.

„Pryč odtud!“ rozkřikl se baron. Pilot na zlomek vteřiny strnul a baron se rozehnal levou rukou. Jako šlehnutí biče dopadla jeho rána tvrdě na mužovu tvář. „Hni sebou!“

Pilot chvatně uchopil ovládání toptéry a strhl je tak, že začala prudce stoupat. Článkovaná křídla divoce pleskala.

Dole na zemi bublina dosáhla vrcholu – a pak praskla. Továrna, pozemní týmy a všechno ostatní vylétly do vzduchu. Vzhůru vytryskl gigantický gejzír písku spolu s úlomky skály a těkavým oranžovým kořením. Obří továrna byla rozmetána na kousky, poletující jako cáry v Koriolisově bouři.

„Co se to sakra stalo?“ Baronovy tmavé oči se rozšířily nevěřicným úžasem nad obrovitostí té katastrofy. Všechno to drahocenné koření bylo pryč, pohlceno v jediném okamžiku. Všechno vybavení zničené. Na ztráty na životech

pomyslel jen letmo, jako na ztracené náklady na výcvik posádek.

„Držte se, pane!“ vykřikl pilot. Klouby na rukou mu zbělely, jak pevně svíral ovládání.

Tlaková vlna je zasáhla jako úder obrovské pěsti. Obrněná ornitoptéra se ve vzduchu roztočila, bezmocně mávala křídly. Motory sténaly a kvílely, jak se snažily udržet stabilitu. Prudce letící písek zasáhl plasklo v oknech. Motory toptéry se zahltily prachem a rozkašlaly se. Letoun ztratil výšku a padal k otevřené tlamě pouště.

Pilot vykřikoval nějaká nesrozumitelná slova. Baron sevřel bezpečnostní pásy a sledoval, jak se k nim země prudce blíží, jako by viděl zrcadlový obraz podpatku chystajícího se zaslápnout hmyz.

Vždycky si myslel, že jako hlava rodu Harkonnenů zahyne rukou zrádného assassina..., ale padnout za oběť nepředvídatelné přírodní katastrofě – to baronovi připadalo skoro k smíchu.

Jak se řítili k zemi, viděl baron, jak se písek otevřel jako puklý vřed. Prach a surové koření mizelo v hlubinách, stahováno dostředivým proudem a chemickými reakcemi. Tam, kde ještě před několika okamžiky byla bohatá žíla koření, se teď otevřela příšerná ústa připravená je pohltit.

Ale pilot, který se během letu zdál slabý a nesoustředěný, teď přímo ztuhl soustředěním a odhodláním. Prsty se mu rozlétly po ovladačích výškového kormidla a tahu motorů, využíval všech proudů, přepínal tah z jednoho motoru na druhý, aby je zbavil prachu, který je zahlcoval spolu se vzduchem.

Konečně se ornitoptéra vyrovnala, uklidnila a letěla teď už pokojněji přes neporušené duny. Pilot si hlasitě oddechl úlevou.

Tam, kde ve vrstvách písku vznikla obrovská trhлина, viděl baron blýskavé průsvitné tvorečky jako larvy na mršině: píseční pstruzi se hnali k místu výbuchu. Brzo se objeví i obří červi. Něčemu takovému ty příšery nemůžou odolat.

Ať se baron snažil, jak chtěl, koření prostě nerozuměl. Ani trochu.

Toptéra nabrala výšku a začala se vracet k očkům a karyolům, které to zastihlo nepřipravené. Továrnu a její drahocenný

náklad nestihli zachránit včas, a vinit z toho nemohl nikoho – nikoho než sebe. Baron jim dal výslovný rozkaz držet se mimo dosah.

„Zachránil jsi mi život, pilote. Jak se jmenuješ?“

„Kryubi, pane.“

„Tak dobře, Kryubi – viděl jsi někdy něco takového? Jako to, co se tam dole stalo? Co ten výbuch způsobilo?“

Pilot se zhluboka nadechl. „Slyšel jsem fremeny mluvit o něčem, čemu říkali... *výbuch koření*.“ Vypadal teď jako socha, jako kdyby z něj prožítá hrůza udělala mnohem silnějšího člověka. „Dochází k tomu hluboko v poušti, kde to jen málokdo vidí.“

„Co je mi do fremenských povídaček?“ Pohrdlivě zkřivil rty při pomýšlení na ty špinavé kočovníky z pouště. „Všichni jsme slyšeli o výbuších koření, ale nikdo je nikdy neviděl. Hloupé pověry.“

„Ano, ale pověra má obvykle nějaký základ. Fremeni tam v poušti hodně vidí.“ Baron musel toho muže obdivovat za to, že se nebál vyslovit svůj názor, i když Kryubi musel vědět o jeho výbušnosti a pomstychtivosti. Možná by bylo dobře ho povýšit...

„Říkají, že výbuch koření je chemická reakce,“ pokračoval Kryubi, „možná výsledek velké koncentrace předkoření pod pískem.“

Baron o tom uvažoval; nemohl popřít něco, co viděl na vlastní oči. Jednoho dne možná někdo odhalí pravou podstatu melanže a bude schopen předejít takovýmto katastrofám. Zatím, protože množství koření se zdálo být nevyčerpatelné pro ty, kdo se trochu snažili, se s detailním rozbořem nikdo neobtěžoval. Proč ztrácet čas testy, když se tu dalo vydělat obrovské bohatství? Baron měl na Arrakis monopol – ale byl to také monopol založený na nevědomosti.

Zaťal zuby a uvědomil si, že po návratu do Kartága si bude muset trochu ulevit, uvolnit nahromaděné napětí „zábavami“, možná ještě trochu divočeji, než jak to původně zamýšlel. Bude si tentokrát muset najít někoho nového – žádnou ze svých obvyklých lásek, ale někoho, koho už nikdy nebude potřebovat. To ho zbaví zábran.

Při pohledu dolů si pomyslel: *Ted' už tohle naleziště nemu-*

*sím před imperátorem tajit. Zaznamenají ho, zapíšíou jako ná-
lez a zdokumentují zničení týmů i vybavení. Teď už se zázna-
my upravovat nemusejí. Starého Elrooda to těšit nebude a rod
Harkonnenů se s touhle finanční ztrátou bude muset vyrovnat.*

Pilot kroužil nad místem, kde ti, kdo z týmu přežili, odha-
dovali škody na zemi a hlásili ztráty na lidech, vybavení a vy-
těženém koření. V baronovi se všechno vařilo vzteky.

*Zatracená Arrakis! pomyslel si. Zatracené koření i ta naše
závislost na něm!*

*Jsme generalisté. Kolem planetárních problémů se nedají
vést žádné jasné hranice. Planetologie je věda pokusu
a omylu.*

POJEDNÁNÍ PARDOTA KYNESE O OBNOVĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
NA SALUSE SECUNDUS PO TAMNÍM HOLOCAUSTU

Na sídelní planetě Kaitan se k nebi vypínaly obrovské budovy.
Nádherné sochy a bohatě zdobené fontány lemovaly ulice
dlážděné křišťálem, takže vypadaly jako snová vidina. Člověk
by na ně vydržel hledět celé hodiny.

Pardot Kynes zatím z té královské podívané zachytil jen
zlomek, když ho stráže rychlým pochodem vedly k paláci.
Neměly pochopení pro zvědavost nějakého obyčejného plane-
tologa a divy města je zřejmě nezajímaly. Jejich úkolem bylo
dopravit ho do obrovského klenutého trůnního sálu, a to bez-
odkladně. Nebylo možné nechat čekat imperátora Známého
vesmíru kvůli něčí zvědavosti.

Členové Kynesova doprovodu měli na sobě černo-šedé
uniformy, dokonale čisté a ozdobené šňůrami a medailemi,
každý knoflík a ozdůbka se blýskaly, každá stuha byla nažeh-
lená a rovná. Patnáct imperátorových vybraných gardistů –
sardaukarů – ho obklopovalo jako malá armáda.

I tak ale Kynese především ohromovala nádhera hlavního
města. Obrátil se k nejbližšímu strážci a řekl: „Obvykle bý-
vám někde v terénu, hrabu se v prachu nebo se čvachtám
v močálu na nějaké planetě, kam se nikdo jiný nehrne.“ V těch

drsných a zastrčených místech, která studoval, nikdy neviděl a ani si neuměl představit něco takového.

Strážce neuznal za vhodné odpovídat tomuto vysokému, štíhlému cizinci. Sardaukaři byli vycvičeni jako válečné stroje, konverzovat k jejich povinností nepatřilo.

„Tady mě vydrhli, div ze mě nesedřeli kůži, a oblékli mě jako šlechtice.“ Kynes popotáhl za tlustou, premovanou látku svého tmavomodrého saka, přičemž ucítil mýdlo a vůni své vlastní kůže. Měl vysoké čelo s řídkými, pískově světlými vlasy sčesanými dozadu.

Strážci spěchali po zdánlivě nekonečném schodišti z leštěného kamene, umně zdobeném zlatým filigránem a krémově třpytivými opajasy.

Kynes se obrátil ke strážci po své levici. „Na Kaitanu jsem poprvé. Vy si nejspíš vší té nádhery už ani nevšímate, když tady pracujete pořád?“ Ostýchavě se usmál, ale i tento strážce jako by byl hluchý.

Kynes byl odborník, uznávaný a respektovaný ekolog, geolog a meteorolog, jeho další specializace byly botanika a mikrobiologie. Jeho tvůrčí nadšení dokázalo poznat a obsáhnout tajemství celých světů. Ale sami lidé mu často zůstávali na prostou záhadou – třeba jako tyhle strážce.

„Kaitan je mnohem... pohodlnější než Salusa Secundus – víte, já jsem tam vyrůstal,“ pokračoval. „Taky jsem byl na Bela Tegueuse, a ta je skoro stejně hrozná, má dvě trpasličí slunce, takže je tam šero a bezútěšno.“

Nakonec se Kynes opět obrátil dopředu a spokojil se s tím, že si pro sebe mumlal: „Padišáh imperátor mě dal zavolat z druhého konce vesmíru. To bych rád věděl proč.“ Ale žádný z okoloidoucích mužů se neobtěžoval s vysvětlením.

Skupinka prošla pod zprohýbanou branou z karmínového lávového kamene, mohutnou a působící tísnivě, jak bývají věci velmi, velmi staré. Kynes vzhlédl a zkušeným zrakem geologa ten vzácný kámen poznal: stará brána ze zničeného světa Salusa Secundus.

Podivil se, proč si někdo ponechává takový pozůstatek z nevládné planety, kde Kynes strávil tolik let a která nebyla ničím jiným než izolovaným vězením se zničeným ekosystémem. Ale pak si uvědomil, že Salusa bývala kdysi, před tisíci

lety, sídelní planetou..., než katastrofa všechno změnila. Připadal si jako hlupák, že na to zapomněl. Rod Corrinů sem tuhle bránu přivezl tak, jak byla, jako vzpomínku na svou minulost nebo jako trofej, která měla dokázat, že vládnoucí rod překoná i pohromu planetárních rozměrů.

Když sardaukarská garda prošla branou, vstoupila do rozlehlých nádherných prostor samotného paláce. Ozvala se fanfára nějakých dechových nástrojů, které Kynes nepoznal. Nikdy příliš nestudoval hudbu ani jiná umění, dokonce ani jako dítě ne. Proč by se namáhal, když v přírodních vědách se toho dalo poznávat tolik?

Těsně než vešli pod drahokamy vykládanou střechu obrovské královské stavby, Kynes vzhlédl, aby se ještě jednou zadíval na dokonale modrou oblohu.

Cestou sem, v uzavřené sekci maxitrajleru Gildy, měl Kynes čas dozvědět se něco o sídelním světě, i když nikdy předtím své schopnosti porozumět planetám neuplatnil na tak civilizovaném místě. Kaitan byl výborně navržen i vybudován, byly tu široké třídy lemované stromy, nádherná architektura, dobře zavlažované zahrady, květinové ploty... a mnohem víc.

Oficiální imperiální zprávy uváděly, že je tu neustále teplo, klima je věčně mírné. Bouře jsou neznámou věcí. Modř oblohy nekazí žádné mraky. Nejprve si myslel, že všechny tyhle údaje jsou jen propaganda pro turisty, ale když se zdobný transportér Gildy snášel k planetě, všiml si celé flotily satelitů řídících počasí, které brutální silou udržovaly na Kaitanu klidné a mírné podnebí.

Klimatičtí inženýři samozřejmě mohli donutit počasí, aby se chovalo tak, jak to bylo podle něčeho pošetilého rozhodnutí nejlepších – ale dělali to na vlastní nebezpečí, protože tak vytvářeli prostředí, které nakonec vedlo k ochabnutí mysli, těla a ducha. To ale imperátorský rod nikdy nepochopí. Budou dál odpočívat pod svým slunečným nebem a procházet se dobře zalévanými sady a ani si neuvedomí, že přímo před jejich zakrytýma očima čeká na svou příležitost obrovská katastrofa. Bylo by zajímavé zůstat na téhle planetě a studovat její účinky – ale Pardot Kynes pochyboval, že ho sem imperátor Elrood IX. zavolal z tohoto důvodu...

Gardisté ho vedli dál do rozlehlého paláce, kolem soch a klasických obrazů. Veliká audienční síň mohla klidně být arénou pro dávné gladiátorské zápasy. Její podlaha se táhla do dáli jako pláň vyleštěných mnohobarevných kamenných čtverců – každý byl z jedné planety Impéria. Jak se Impérium rozrůstalo, dostávala síň nové a nové výklenky a křídla.

Dvořané v oslnivém odění a zářivých špercích si vykračovali kolem a předváděli látky protkané drahými kovy. Obvykle s sebou nesli nějaké dokumenty a spěchali za svými záhadnými povinnostmi či na schůzku, šeptali si navzájem, jako by oni byli jediní, kdo chápe význam vlastních funkcí.

Kynes byl v tomto politickém světě cizincem; byl by bez váhání dal přednost divočině. I když ho ta nádhera fascinovala, toužil po samotě, po neprozkoumané krajině a po záhadách neznámé flóry a fauny. Z tohohle úspěchaného místa by ho za chvíli bolela hlava.

Sardaukarští strážci ho vedli dlouhou promenádou ozářenou barevnými světly, pochodovali rázným, dunivým krokem, který zněl spíš jako palba; jediným rušivým prvkem bylo Kynesovo klopýtání.

Před ním, na vyvýšeném modrozeleném pódiu, stál průsvitný trůn Zlatého lva, vyřezaný z jediného kusu hagalského křišťálu. A na tomto oslnivém křesle seděl sám velký stařec – imperátor Elrood Corrino IX., vládce Známého vesmíru.

Kynes se na něj zadíval. Imperátor byl nepříjemně vyhublý člověk, tak starý, že se podobal kostře s těžkopádnou velkou hlavou na tenkém krku. Staříčkový vládce vypadal uprostřed všeho toho přepychu a okázalé nádhery jaksi nedůležitě. Ale pouhým pokynem svého kostnatého prstu mohl odsoudit celé planety k anihilaci a miliardy lidí k smrti. Elrood už seděl na Lvím trůně skoro jedno a půl století. Kolik planet vlastně Impérium má? Kolika lidem tento muž vládne? Kynese napadlo, jak vůbec někdo může posuzovat takové obrovské množství informací.

Když Kynese vedli k pódiu, nejistě se usmál na Elrooda, pak těžce polkl, odvrátil zrak a hluboce se poklonil. Nikdo se neobtěžoval vysvětlit mu, jak tady vypadá správný protokol, a on sám ve svém dosavadním životě společenské chování a dvořanské kudrlinky potřeboval jen velmi málo. Přes nos

mu přelétl slabý závan skořice ze sklenice melanžového piva, kterou měl imperátor stát na malém stolku vedle trůnu.

Předstoupilo páže, kývlo na velitele sardaukarské gardy a pak zahřímalo galašsky, společným jazykem: „Planetolog Pardot Kynes!“

Kynes se narovnal a snažil se nehrbit. Uvažoval, proč ho představili tak hlasitě a okázale, když imperátor zjevně věděl, kdo je – jinak by ho sem přece nepovolal. Kynese napadlo, že by snad měl pozdravit, ale rozhodl se raději čekat a nechat dvořany, aby průběh událostí určovali sami.

„Kynesi,“ řekl starý imperátor ochraptělým, řezavým hlasem, poškozeným dlouhými lety vydávání přísných rozkazů, „dostal jsem na tebe nejlepší doporučení. Naši poradci zkoumali mnoho kandidátů a ze všech vybrali *tebe*. Co na to řekneš?“ Starý imperátor se naklonil vpřed a zvedl obočí tak, že se mu čelo nakrabatilo až k temenu hlavy.

Kynes zablekotal něco o tom, že je to pro něj čest a potěšení, pak si odkašlal a položil otázku, kterou skutečně položit chtěl. „Ale pane, *k čemu* mě vlastně vybrali?“

Elrood se zachechtal a pohodlně se opřel. „Je to osvěžující vidět zase jednou někoho, komu víc záleží na uspokojení vlastní zvědavosti než na tom, aby říkal, co se od něj čeká, nebo aby potěšil ty patolízaly a šašky tady všude kolem.“ Elrood se usmál a jeho obličej se teď podobal zteřelé gumě. Jeho kůže byla našedlá jako pergamen. „Podle hlášení jsi vyrostl na Saluse Secundus a psal jsi důkladné a vyčerpávající zprávy o ekologii té planety.“

„Ano, pane, totiž Výsosti. Moji rodiče byli úředníci a byli vysláni pracovat ve vašem imperiálním vězení. Byl jsem ještě dítě a letěl jsem tedy s nimi.“

Po pravdě řečeno slyšel Kynes pověsti, že jeho otec a matka nějak Elrooda rozčilili a že byli s hanbou odesláni na trestnou planetu. Ale pro malého Pardota Kynese byla ta pustina fascinující místo. Když s ním skončili učitelé, trávil celé dny zkoumáním zničené divočiny – dělal si poznámky, studoval hmyz, plevel a otužilá zvířata, kterým se podařilo dávný atomový holocaust přežít.

„Ano, ano, to vím,“ řekl Elrood. „Po nějaké době byli tvoji rodiče přeloženi na jinou planetu.“

Kynes kývl. „Ano, pane. Na Harmonthep.“

Imperátor mávl rukou, že ho to nezajímá. „Ale ty jsi se později na Salusu vrátil z vlastní vůle?“

„Ehm, no, na Saluse jsem se toho mohl ještě hodně dozvědět,“ odpověděl a potlačil rozpačité pokrčení ramen.

Kynes strávil celý rok úplně sám v divočině a shromažďoval jednotlivé záhady klimatu a ekosystémů. Neměl to tam lehké a pohodlí si také mnoho neužil. Jednou ho dokonce pronásledovali lazánští tygři a přežil jen díky své vynalézavosti. Potom Kynes publikoval rozsáhlé pojednání o svém tamějším pobytu a značně přispěl k poznání této kdysi nádherné, dnes opuštěné imperiální sídelní planety.

„Tamní divoká a zničená krajina podnítila můj zájem o planetologii. Je mnohem zajímavější studovat... poškozený svět. Je pro mě obtížné dozvědět se něco na místě, které je příliš civilizované.“

Elrood se poznámce svého návštěvníka zasmál a rozhlédl se kolem, takže se ostatní dvořané začali hihňat také. „Myslíš například jako Kaitan?“

„No, tady to jistě musí být také zajímavé, pane,“ odpověděl Pardot Kynes a jen doufal, že se nedopustil velkého *faux pas*.

„Dobře řečeno!“ smál se dál Elrood. „Moji poradci tě vybrali moudře, Pardote Kynesi.“

Planetolog se neohrabaně poklonil, protože nevěděl, co jiného by měl říci nebo udělat.

Po pobytu na Saluse Secundus odjel do močálovité džungle šeré Bela Tegeuse a pak na další místa, která ho zajímala. Mohl žít v divočině prakticky kdekoli; mnoho toho nepotřeboval. Pro něj bylo ze všeho nejdůležitější sbírat vědecké poznatky, obracet kameny a dívat se, jaká tajemství mu pod nimi přírodní procesy zanechaly.

Ale jeho zvědavost už teď byla podnícena. Proč se mu dostalo takové pozornosti? „Pokud se mohu zeptat znova, Vaše Výsosti..., co přesně se mnou zamýšlíte?“ Pak rychle dodal: „Samozřejmě budu rád svému imperátorovi sloužit v jakékoli funkci, kterou mi určí.“

„Ty, Kynesi, jsi byl označen za skutečného planetárního jasnovidce, za člověka schopného analyzovat složité ekosystémy, aby bylo možné podřídit je potřebám Impéria. Vybrali

jsme tě, abys odletěl na pouštní planetu Arrakis a použil tam svých magických schopností.“

„Arrakis!“ Kynes nedokázal skrýt své ohromení – a také potěšení, ano, *potěšení* – nad tou perspektivou. „Myslím, že tamní kočovní obyvatelé fremeni jí říkají Duna.“

„Je jedno, jak se jmenuje,“ odpověděl dost ostře Elrood, „ale je to jeden z nejnejpříjemnějších, ale také nejdůležitějších světů v Impériu. Samozřejmě víš, že Arrakis je jediným zdrojem melanže.“

Kynes kývl. „Vždycky jsem se divil, proč nikdo nikdo našel koření na žádném jiném světě. A proč nikdo neví, jak se koření vytváří a ukládá.“

„To pro nás zjistíš *ty*,“ odpověděl imperátor. „A máš pravdu, je už načase.“

Kynes si náhle uvědomil, že se možná nechal příliš unést, a trochu se zarazil. Vždyť stojí v největším trůnním sále milionu světů a *povídá si* s imperátorem Elroodem IX. Dvořané na něj zírali, někteří nesouhlasně, jiní zděšeně a ještě další se škodolibou radostí, jako by očekávali, že bude každou vteřinou tvrdě potrestán.

Ale Kynes už myslel na širou krajinu vyprahlého písku, na majestátní duny a obří písečné červy – na to, co zatím viděl jen na fólicích. Zapomněl na svůj drobný prohřešek proti dobrým mravům, zatajil dech a čekal na podrobnosti svého pověření.

„Pro budoucnost Impéria je životně důležité, abychom pochopili tajemství melanže. Zatím nikdo nevěnoval odhalení jeho záhad dostatek času a úsilí. Lidé vidí v Arrakis nevyčerpatelný zdroj bohatství a detaily toho mechanismu je nezajímají. Krátkozraké myšlení.“ Odmlčel se. „Tahle výzva stojí před tebou, Pardote Kynesi. Jmenujeme tě naším oficiálním imperiálním planetologem na Arrakis.“

Když Elrood vyslovil jmenování, shlédł dolů na ošlehaného muže středního věku a sám pro sebe ho odhadoval. Okamžitě viděl, že Kynes není složitý člověk: jeho city a přízně bylo možné jasně vyčíst z jeho tváře. Dvorní poradci naznačovali, že Pardot Kynes je člověk, který nemá absolutně žádné politické ambice ani závazky. Jediným jeho zájmem je jeho práce a pochopení přírodních zákonů vesmíru. Neprozkoumaná mís-

ta a divoká prostředí ho fascinovala jako dítě hračkářství. Pustí se do své práce s bezmezným nadšením a jeho odpovědi budou upřímné.

Elrood strávil většinu svého politického života mezi uříukanými patolízaly, tupými přitakávači, kteří říkali jen to, co se domnívali, že se od nich chce slyšet. Ale tento drsný muž, i přes svou společenskou neohrabanost, takový nebyl.

Teď bylo ještě mnohem důležitější skutečně pochopit proces vzniku koření, aby bylo možné zefektivnit těžbu, tu životně důležitou těžbu. Po sedmi letech neschopného guvernéřství Abulurda Harkonnena a po nedávných nehodách a chybách příliš ctižádostivého barona Vladimira Harkonnena měl imperátor strach, že v těžbě a distribuci koření dojde k potížím. Koření *musí* proudit.

Kosmická gilda potřebovala velké množství melanže, kterou plnila uzavřené kontejnery svých zmutovaných navigátorů. On sám a vlastně celá vládnoucí vrstva Impéria potřebovali každodenní (a čím dál větší) dávky melanže, aby si udrželi vitalitu a prodloužili život. Sesterstvo Bene Gesserit ho potřebovalo pro výcvik, aby mohlo vytvářet další Ctihodné matky. Mentati ho potřebovali k soustředění.

Ale i když Elrood nesouhlasil s mnoha tvrdými opatřeními, která v poslední době při těžbě zavedl baron Vladimír Harkonnen, nemohl si prostě nechat Arrakis sám pro sebe. Po desítkách let politických manipulací byl rod Harkonnenů jmenován guvernéry místo zapuzeného rodu Richesů.

Už tisíc let bylo guvernéřství na Arrakis imperiální poctou, poskytovanou vybranému rodu, který pak ždímal z písku bohatství po dobu nepřesahující jedno století. Kdykoli pololeno přešlo do nových rukou, snesla se na palác pravá bouře proseb a žádostí o laskavosti. Podpora landsraadu měla vždycky spoustu háčeků, a některé se Elroodovi nepříjemně zasekávaly do těla.

I když byl imperátorem, jeho moc spočívala na vratké a křehké rovnováze aliancí s nejrůznějšími mocnostmi, včetně velko- a malorodů z landsraadu, Kosmické gildy a všeobjímajících obchodních korporací jako CHOAM. A ještě obtížnější bylo poradit si s dalšími silami, které raději zůstávaly za scénou.

Musím tu rovnováhu porušit, pomyslel si Elrood. Ta záležitost s Arrakis se táhne už příliš dlouho.

Imperátor se naklonil dopředu a všiml si, že Kynes přímo překypuje radostí a nadšením. On skutečně *chtěl* letět na ten pouštní svět – tím lépe! „Zjisti o Arrakis všechno, co se dá, a posílej mi pravidelné zprávy, planetologu. Rod Harkonnenů dostane instrukce, aby ti vyšel vstříc a podpořil tě ve všem, co budeš potřebovat.“ *I když se jim nepochybně nebude líbit, že jim přes rameno kouká imperiální pozorovatel.*

Barona Harkonnena, který guvernéřskou funkci na planetě převzal teprve nedávno, měl imperátor omotaného kolem prstu, aspoň zatím. „Poskytneme ti veškeré vybavení, které budeš na cestu potřebovat. Sestav si seznamy a předej je mému komořím. Až dorazíš na Arrakis, budou mít už Harkonnenové instrukce, aby ti poskytli všechno, co budeš chtít.“

„Moje potřeby jsou skromné,“ odpověděl Kynes. „Stačí mi mé oči a mysl.“

„Ano, ale zkus z barona dostat i nějaké to vybavení navíc.“ Elrood se znova usmál a pak planetologa propustil. Imperátor si všiml, že Kynes odcházel z trůnního sálu krokem mnohem pružnějším, než tam vkročil.

Nestvoříš stroj k obrazu mysli člověka.

PRVNÍ PŘIKÁZÁNÍ, KTERÉ VYPLYNULO ZE SLUŽEBNICKÉHO
DŽIHÁDU A BYLO ZAPSÁNO V ORAŇSKO-KATOLICKÉ BIBLI

„Z utrpení pravdu číst!“*) řekl v dokonalém unisonu sbor starých herců stojících na scéně. I když herci byli prostí vesničané z města pod hradem Caladan, na každoroční představení oficiální rodové hry se dobře připravili. Jejich kostýmy byly barvitější, i když ne zcela autentické. Kulisy – fasáda Agamemnonova paláce, dlážděné nádvoří – vykazovaly realismus založený jen na nadšení a několika obrázcích na fólicích o starém Řecku.

Aischylova dlouhá hra už nějakou chvíli běžela, shromážděnému obecenstvu v amfiteátru bylo horko a vzduch byl vydýchaný. Jevišťe i řady sedadel osvětlovaly luminy, ale pochodně a kotle s ohněm kolem herců vypouštěly do vzduchu voňavý kouř.

*) Úryvky z Aischylova Agamemnona uvádíme v překladu Václava Renče.

I když v divadle byl dost velký šum, starý vévoda chrápal tak nahlas, až hrozilo, že to uslyší i herci na jevišti.

„Otče, vzbud' se!“ sykl Leto Atreides a šťouchl vévodu Paula do boku. „Hra není ještě ani v polovině.“

Paulus se pohnul a narovnal v křesle soukromé lóže, ze široké hrudi si smetl neviditelné drobečky. Na vrásčitém, úzkém obličejí a mohutném prokvetlém plnovousu se roztančily stíny. Měl na sobě černou atreidskou uniformu s rudým jestřábem v erbu na levé straně hrudi. „Však stejně jenom mluví a postávají, chlapče.“ Kývl hlavou směrem k jevišti, kde se starci stále ještě příliš nepohnuli. „A vidíme to každý rok.“

„O to nejde, Paule, miláčku. Lidé se na tebe dívají.“ Z druhé strany vedle vévody seděla Letova matka, snědá paní Helena, oblečená v nádherné róbě a soustředěná na zdoluhavá slova řeckého chóru. „Vnímej kontext té hry. Je to koneckonců historie *tvého* rodu. Ne mého.“ Leto se podíval z jednoho rodiče na druhého, protože věděl, že historie rodiny jeho matky, rodu Richesů, obsahuje právě tolik vznešenosti a ztrát jako historie Atreidů. Richesové se propadli z vysoce výnosného „zlatého věku“ do nynější ekonomické bezvýznamnosti.

Atreidové tvrdili, že kořeny jejich rodu jsou staré víc než dvanáct tisíc let, že sahají až k synům Átreovým na původní planetě Terra. Tu drobnou změnu jména – Atreidové místo Átreovci – přešli mávnutím ruky; dvanáct tisíc let je dvanáct tisíc let. Rod byl na svou historii pyšný a hrdě se k ní hlásil, i když obsahovala řadu tragických a potupných událostí. Vévodové zavedli tradici každoročních představení klasické tragédie *Agamemnon*, hry o Átreově nejslavnějším synovi a jednom z velitelů, kteří dobyli Tróju.

Leto Atreides se svými černočernými vlasy a orlím nosem se velmi podobal své matce. Díval se na jeviště, nastrojený tak, že byl celý nesvůj, a jen mlhavě si uvědomoval, že tento příběh se odehrál někde daleko na jiné planetě. Autor té staré hry počítal s tím, že jeho obecenstvo pochopí všechny složité narážky. Agamemnon byl velkým vojenským velitelem v jedné z legendárních válek lidstva, dávno předtím, než Služebnický džihád osvobodil lidstvo z otroctví myslících strojů.

Poprvé za svůj čtrnáctiletý život Leto ucítil na svých ramenou tíhu té legendy; vycítil spojení s tvářemi a osobnostmi

z minulosti své osudem zkoušené rodiny. Jednoho dne nastoupí po svém otci a stane se sám součástí atreidské historie. Události pomalu uždibovaly z jeho dětství a měnily ho v muže. Jasně to viděl.

„Toužím skromné štěstí mít,“ recitovali starci své verše. „Nechci dobývat města, stejně jako bych nechtěl sám žít v porobě cizí.“

Než Agamemnon vyplul do Tróje, obětoval vlastní dceru, aby si od bohů zajistil příznivý vítr. Jeho zoufalá manželka Klytáiméstra strávila těch deset let, kdy byl pryč, plánováním pomsty. Teď, po závěrečné bitvě Trojské války, byl podél pobřeží zažehnut řetězec signálních ohňů, ohlašujících doma vítězství.

„Veškerá akce se děje mimo scénu,“ vrčel Paulus, i když nikdy moc nečetl, natož aby byl literárním kritikem. Žil pro přítomnost, dokázal z okamžiku vymačkat každou kapku zážitku a úspěchu. Raději trávil čas se svým synem nebo svými vojáky. „Všichni prostě stojí před kulisami a čekají, až Agamemnon přijede.“

Paulus se děsil nečinnosti a vždycky svému synovi říkal, že i špatné rozhodnutí je lepší než žádné. Leto byl přesvědčen, že z postav hry starý vévoda sympatizoval nejvíc s Agamemnonem, což byl muž podle jeho gusta.

Chór starců mlel dál svou, Klytáiméstra vyšla z paláce a pronesla řeč a pak zase pokračoval chór. Pak se na scéně objevil hlasatel, předstíral, že právě vystoupil z lodi, políbil zem a pronesl dlouhý monolog.

„On přichází, je světlem v temnotách i vám i všemu svému lidu – Agamemnon král! Nuž, vítejte ho řádně, s všemi poctami, on vyvrátil a zbořil Tróju ruchadlem mstitele Dia, hlínu její zpřevracel, oltáře, chrámy bohů rozmetal a všechno sémě do kořene vyhladil.“

Válka a zmatek – Letovi se přitom vybavilo mládí jeho otce, kdy se vydával pro svého imperátora do bitev, kdy rozdrtil krvavou vzpouru na Ekazu, kdy vyhledával dobrodružství spolu se svým přítelem Dominikem, který byl nyní hlavou rodu Verniů na Iksu. Když byl s Letem sám, vzpomínal na ty doby často a s láskou.

Ve stínu své lóže si Paulus povzdechl až příliš nahlas a nenažil se nijak zakrýt, jak se nudí. Paní Helena ho probodla

pohledem a pak se znovu soustředila na hru. Na tváři silou vůle vykouzila mírnější úsměv pro případ, že by se na ni někdo díval. Leto na otce úkosem pohlédl a solidárně se zašklebil a Paulus mu oplatil mrknutím. Vévoda a jeho žena hráli své úlohy a v jejich rolích jim bylo dobře.

Konečně se dole na jevišti objevil vítězný Agamemnon ve voze, doprovázen svou válečnou trofejí a milenkou, pološílenou věštkyní Kassandrou. Mezitím se Klytaiméstra připravovala na příjezd svého nenáviděného manžela a předstírala oddanost a lásku.

Paulus si začal povolovat límeček uniformy, ale Helena se rychle naklonila a odtáhla mu ruku. Nepřestala se přitom usmívat.

Leto se sám pro sebe usmál, protože tenhle rituál už své rodiče viděl provozovat mnohokrát. Jeho matka se neustále snažila dodržovat to, čemu říkala „dekorum“, zatímco otec se choval mnohem méně formálně. Otec Leta naučil mnoho o tom, jak být státníkem a vůdcem, paní Helena svého syna vzdělávala v protokolu a náboženství.

Vévodkyně Helena Atreidová pocházela z rodu Richesů, velkorodu, který ztratil většinu své moci a prestiže, protože neuspěl v ekonomických soubojích a podlehl politickým intrikám. Když bylo Helenině rodině odňato guvernéřství na Arrakis, zachránili si Richesové aspoň část své důstojnosti spojením s rodem Atreidů, potvrzeným dojednanou svatbou; několik Heleniných sester se vdalo do jiných rodů.

I když rozdíly mezi oběma partnery byly zjevné na první pohled, Paulus jednou Letovi svěřil, že v prvních letech jejich svazku paní Helenu skutečně miloval. To se ale časem rozplynulo a on se zapletl s mnoha milenkami a možná zplodil i nějaké ty nemanželské děti, i když Leto byl jeho jediným dědicem. Jak ubíhala desetiletí, mezi manželi narůstalo nepřátelství, až vytvořilo hlubokou roztržku. Jejich manželství už dnes bylo čistě politické.

„Já jsem se ženil kvůli politice, chlapče,“ řekl tehdy. „A nikdy jsem se ani neměl snažit, aby to bylo jinak. V našem postavení je manželství nástroj. Nikdy se do toho nesnaž míchat lásku, tím leda všechno zkazíš.“

Leta občas napadlo, jestli Helena někdy milovala jeho otce,

nebo jestli milovala jen jeho titul a postavení. V poslední době jako by převzala roli jeho pečovatelky; neustále se snažila, aby vypadal upraveně a přijatelně. Závisela na tom totiž nejen jeho, ale i její pověst.

Na scéně Klytaiméstra přivítala manžela a rozestírala po zemi purpurové koberce, aby mohl kráčet po nich místo po hlíně. S velkou pompou a hlučnými fanfárami Agamemnon vpocho- doval do svého paláce, zatímco věštkyně Cassandra, bez sebe hrůzou, vstoupit odmítla. Předpověděla svou vlastní smrt a vraždu jejevůdce; nikdo ji samozřejmě neposlouchal.

Pečlivě udržovanými politickými cestičkami Letova matka udržovala styky s ostatními vlivnými rody, kdežto vévoda Paulus Atreides si pěstoval silná přátelská pouta s obyčejnými obyvateli Caladanu. Atreidští vévodové vedli své poddané tak, že jim sloužili a z rodinných podniků si brali jen spravedlivý díl zisku. Byl to bohatý rod, ale ne přemršťeně bohatý – rozhodně ne na úkor občanů.

Ve hře se velitel odebral do lázně, jeho zrádná žena ho zahalila do purpurového roucha a jeho i jeho věšteckou milenku ubodala k smrti. „Ó-ó! Jsem raněn! Je to rána smrtelná!“ kvílel Agamemnon za jevištěm, kde ho nebylo vidět.

Starý Paulus se ušklíbl a naklonil se k synovi. „Na bitevním poli jsem zabil poměrně dost lidí, ale že by někdo z nich řekl něco *takového*, to si nevzpomínám!“

Helena ho umlčela.

„Ó-ó! A znova! Zabili mě! Kde jste kdo?“ křičel Agamemnonův hlas.

Zatímco obecenstvo bylo zaujato tragédií, Leto se pokoušel srovnat si myšlenky, které ho v souvislosti s předváděnou situací napadaly, a ujasnit si, jak souvisejí s jeho vlastním životem. Tohle koneckonců mělo být dědictví jeho rodu.

Klytaiméstra vraždu připustila a prohlásila, že se pomstila na manželovi za krvavou oběť dcery, za nevěry v Tróji a za to, že si bezostyšně přivedl milenku až do jejího vlastního domu.

„Ó žel, můj králi,“ kvílel chór, „můj králi, ó žel! Jak tě oplakat, jak hoře své ti ze srdce vylít? Zde ležíš, v té pavoučí síti, jen stín, jež za tebou vrhá bezbožná smrt.“

Letovi se zvedal žaludek. Rod Atreidů v dávné minulosti spáchal strašné věci. Ale rod se změnil, možná právě pod vli-

vem těch přízraků z minulosti. Starý vévoda byl čestný člověk, vážený landsraadem a milovaný svým lidem. Leto doufal, že až na něj dojde řada, aby vládl rodu Atreidů, povede si stejně dobře.

Byly vysloveny poslední verše hry a herci vyšli na scénu, ukláněli se shromážděným významným politikům a obchodníkům, kteří všichni byli vystrojeni s takovou nádherou, jaká jejich postavení příslušela.

„No, máme to za sebou,“ oddechl si Paulus, když se v hledišti rozsvítily hlavní luminy. Starý vévoda vstal, a když vycházeli s manželkou z lóže, políbil jí ruku. „A teď běž, miláčku. Musím si promluvit s Letem. Počkej na nás v přijímacím sále.“

Helena vrhla pohled na syna a pak vykročila chodbou vedoucí ven ze starého kamenného a dřevěného divadla. Z toho pohledu bylo zřejmé, že přesně ví, co se Paulus chystá říct, ale podvolila se archaické tradici, podle které muži o „důležitých věcech“ hovoří jen mezi sebou, zatímco ženy si najdou jinou činnost.

Obchodníci, důležití podnikatelé a jiní místní hodnostáři začali zaplňovat chodbu, upíjeli caladanské víno a přežvykovali jednohubky. „Tudy, chlapče,“ řekl starý vévoda a vykročil za kulisy. Prošli s Letem kolem dvou atreidských strážců, kteří zasalutovali. Pak nastoupili do výtahu a vyjeli čtyři patra do zlacené šatny. Ve vzduchu se vznášely luminy z balútského křišťálu, vydávající teplé oranžové světlo. Tohle byl dřív byt jednoho legendárního caladanského herce, dnes ho používali výhradně Atreidové a jejich nejbližší poradci, když potřebovali přísné soukromí.

Leto uvažoval, proč ho asi otec zavedl právě sem.

Když za sebou Paulus zavřel dveře, svezl se do zeleno-černého suspenzorového křesla a pokynul synovi, aby udělal totéž naproti němu. Mladík uposlechl a nastavil ovladače tak, že se křeslo vzneslo poněkud výš, aby se díval otcí do očí přímo, a ne zespoda. Leto to dělal jen v soukromí, dokonce ani před matkou ne, protože ta by takové chování považovala za nevhodné a neuctivé. Naopak starého vévodu odvaha a hrdost jeho syna bavily, protože mu připomínaly, jaký byl v jeho věku on sám.

„Už jsi zletilý, Leto,“ začal Paulus a vytáhl z přihrádky ve svém křesle zdobenou dřevěnou dýmku. Neztrácel čas zby-

tečnými řečmi. „A musíš poznat víc než jen to, co se děje doma na dvorku. Takže tě posílám studovat na Iks.“ Prohlížel si tmavovlasého mladíka, který se tolik podobal své matce, ale jehož pleť byla světlejší, spíš olivová. Měl úzkou tvář s ostrými rysy a hlubokýma šedýma očima.

Iks! Letovi se zrychlil tep. *Planeta strojů. Divné, cizí místo.* V Impériu každý věděl o neuvěřitelné technologii a vynálezech té záhadné planety, ale málokdo, kdo se tam nenarodil, se tam kdy skutečně dostal. Leto se cítil náhle dezorientovaný, jako by se ocitl ve člunu uprostřed bouře. Jeho otec mu rád připravoval takováto překvapení, aby viděl, jak bude Leto reagovat na změnu situace.

Iksané svou průmyslovou činnost udržovali v přísné tajnosti. Říkalo se, že se pohybují na hranici legality, že vyrábějí věci, které nemají daleko k porušení zákazu myslících strojů, vzešlých z džihádu. *Proč mě tedy otec posílá na takovou planetu a jak to zařídil? A proč se mě nikdo nezeptal?*

Z podlahy vedle Leta se vynořil robostolek a na něm sklenice chladného cidritového džusu. Nebylo žádným tajemstvím, co má mladík rád, stejně jako nebylo tajemstvím, že starý vévoda nebude chtít nic než svou dýmku. Leto usrkl nakyslý nápoj a našpulil rty.

„Budeš tam studovat rok,“ řekl Paulus, „jak je tradicí spojeneckých velkorodů. Život na Iksu bude dost velká změna proti naší bukolické planetě. Pouč se z něj.“ Díval se na dýmku ve své ruce. Byla vyřezána z palisandrového dřeva, měla tmavohnědou barvu a kresba dřeva se ve světle lumin leskla.

„Ty jsi tam byl?“ Leto se usmál, protože si vzpomněl. „Za svým kamarádem Dominikem Verniem, vid’?“

Paulus se dotkl zapalovací destičky po straně dýmky a zapálil tabák, což byly ve skutečnosti zlaté mořské řasy bohaté na nikotin. Dlouze vdechl a vypustil kouř. „Mnohokrát. Iksané jsou uzavřená společnost a nedůvěřují cizincům. Takže budeš muset projít spoustou bezpečnostních opatření, výslechů a prověrek. Vědí, že ztratit byt’ jen na okamžik ostražitost může být fatální. Velkorody i malorody Iksanům závidí to, co mají, a rády by to získaly pro sebe.“

„Hlavně Riches,“ podotkl Leto.

„To ale neříkej před svou matkou. Riches je jen stín toho,

co býval, protože ho Iks porazil ve všeobecné ekonomické válce.“ Naklonil se vpřed a zabafal z dýmky. „Iksané jsou mistři průmyslové sabotáže a získávání patentů. Richesané dnes umějí jen vyrábět laciné kopie bez jakékoli inovace.“

Leto uvažoval o těchto poznámkách, které pro něj byly novinkou. Starý vévoda vyfoukl kouř, nadul přitom tváře tak, že se mu vousy naježily.

„Z úcty ke tvé matce jsme trochu profiltrovali informace, které ses zatím dozvěděl. Rod Richesů, to je velmi tragický případ. Tvůj dědeček, hrabě Ilban Riches, měl velkou rodinu a trávil víc času se svými potomky než dohledem na obchodní zájmy svého rodu. Není divu, že děti byly rozmazlené a rodinné bohatství se rozplynulo.“

Leto kývl. Svého otce poslouchal jako vždy pozorně. Ale už teď věděl víc, než Paulus tušil; v soukromí se dost dozvěděl z holozáznamů a fólišků, které mu jeho vychovatelé neúmyslně zpřístupnili. Teď ho ovšem napadlo, jestli to všechno přece jen nebyla záměrná součást nějakého plánu, jak před ním odkrýt historii matčina rodu kousek po kousku.

Vzhledem k rodinným svazkům s rodem Richesů Leta Iks vždycky zajímal. Iksanský rod Verniů byl kdysi hlavním průmyslovým rivalem Richesů, ale dnes představoval doslova hospodářskou velmoc. Mocná vládnoucí rodina byla jednou z nejbohatších v Impériu – a Leto tam teď měl studovat.

Tok jeho myšlenek přerušila další otcova slova. „Tvým partnerem ve studiu bude princ Rhombur, dědic vznešeného titulu hrabat Verniů. Doufám, že spolu budete vycházet. Jste přibližně stejně staří.“

Princ z Iksu. Letovy myšlenky poněkud ztrpkly. Doufal jen, že ten mladík není příliš rozmazlený jako tolik jiných dětí z mocných rodů landsraadu. Proč to aspoň nemůže být princezna, která by řekněme měla takovou tvář a postavu jako ta dcera bankéře, s níž se seznámil minulý měsíc na plesu Slunovratu?

„A jaký je ten princ Rhombur?“ zeptal se Leto.

Paulus se zasmál. Byl to hlučný smích, upomínající na život strávený v radovánkách a na košilaté historky. „No, to vážně nevím. Už je to dost dávno, co jsem navštívil Dominika a jeho manželku Šandó.“ Usmál se, jako by ho něco pobavilo.

„Šandó – to byla kdysi imperátorská konkubína, ale Dominic ji starému Elroodovi vyfoukl doslova před nose.“ Hlasitě, impertinentně se zachechtal. „Teď spolu mají syna... a taky dceru. Jmenuje se Kailea.“

Starý vévoda se záhadně usmál a pokračoval: „Můžeš se tam hodně naučit, chlapče. Za rok se oba vrátíte studovat na Caladan. Taková studijní výměna. Odvezeme vás s Rhomburem na jižní kontinent, na farmy s rýží pundi, budete tam žít v chatkách a pracovat při sklizni. Budete cestovat pod mořem v Nellsových komorách a potápět se pro korálové gemy.“ Usmál se a poklepal syna po rameni. „Jsou věci, které se nedají naučit z fólisků ve třídách.“

„Já vím.“ Leto vdechl jódově sladkou vůni tabáku z řas. Zamračil se a doufal, že dým zamaskuje jeho výraz. Tato drastická a nečekaná změna v životě se mu příliš nezamlouvala, ale respektoval svého otce; Leto se z mnoha trpkých lekcí poučil, že vévoda přesně ví, o čem mluví, a že jediným jeho přáním je zajistit, aby syn šel v jeho šlépějích.

Vévoda se pohodlně rozložil v suspenzorovém křesle, které se ve vzduchu zahoupalo. „Chlapče, vidím na tobě, že tě to nijak zvlášť nepotěšilo, ale pro tebe i pro Dominikova syna to bude životně důležitá zkušenost. Tady na Caladanu se oba naučíte znát naše největší tajemství – jak dokážeme vyvolat ve svých poddaných tak silnou loajalitu, proč svým lidem bezpodmínečně věříme tak, jak Iksané svým nikdy nevěřili.“

Paulus teď mluvil naprosto vážně a v očích se mu neobjevila ani jiskřička humoru. „Synu, tohle je podstatnější než cokoliv, co se naučíš na tom průmyslovém světě: lidé jsou důležitější než stroje.“

To byla poučka, kterou Leto často slychal; ta věta byla jeho součástí, byla pro něj skoro stejně samozřejmá jako dýchání. „Proto naši vojáci tak dobře bojují.“

Paulus se naklonil dopředu, do obláčku dýmu z posledního potáhnutí. „Jednoho dne budeš vévodou, chlapče, patriarchou rodu Atreidů a váženým členem landsraadu. Tvůj hlas tam bude mít stejnou váhu jako hlas kteréhokoli jiného vládce velkorodu. To je velká zodpovědnost.“

„Já to zvládnu.“

„O tom nepochybuji, Leto..., ale neber všechno tak docela vážně. Lidé poznají, že nejsi šťastný – a když není šťastný vévoda, nejsou šťastní ani poddaní. Tlak musí procházet kolem tebe a skrze tebe; jen tak ti neublíží.“ Zahrozil prstem. „Víc se bav.“

Bav se. Leto si zase vzpomněl na tu bankéřovu dceru, představil si plnost jejích prsou a boků, vlhce našpuřená ústa, svůdný pohled.

Možná přece jen není tak seriózní, jak si o něm jeho otec myslí...

Znovu se napil cidritového džusu; chladná nakyslost mu doznívala v hrdle. „Otče, když jsi tolikrát dokázal svou loajalitu k nim, když se obecně ví, že Atreidové své spojence nikdy nezrazují, proč nás tedy Iksané pořád podrobují těm svým výslechům? Myslíš, že by se některý Atreides, při tom všem, co se nám odmalinka vštěpuje, mohl stát zrádcem? Že by se z nás mohlo stát něco jako... jako Harkonnenové?“

Starý vévoda se zamračil. „Kdysi jsme se od nich tak moc nelišili, ale to jsou příběhy, které ještě nejsi připravený slyšet. Jen si vzpomeň na tu hru, kterou jsme teď zrovna viděli.“ Zvedl prst. „V Impériu se všechno mění. Spojenectví se tvoří a rozpadají podle okamžité nálady.“

„*Naše spojenectví ne.*“

Paulus se podíval chlapci do šedých očí, pak odvrátil zrak jinnam, do kouta, kde se v těžkých závěsech svíjel kouř z jeho dýmky.

Leto povzdechl. Bylo toho tolik, co chtěl vědět, a hned. Ale krmili ho tím vším po drobtech, které mu připadaly jako malé moučníčky na okázalých večírcích jeho matky.

Slyšel, jak se venku pohybují lidé a uklízejí divadlo před příštím představením Agamemnona. Herci nejspíš odpočívají, převlékají se, připravují na nové publikum.

Když tu Leto tak seděl se svým otcem v soukromém pokoji, připadal si víc jako muž než kdy dřív. Příště si možná zapálí vlastní dýmku. Třeba bude pít něco silnějšího než cidritový džus. Paulus se na něj podíval s pyšným zábleskem v očích.

Leto mu odpověděl úsměvem a pokusil si představit, jaké by to asi bylo být vévodou Atreidem – a pak si náhle s vyčít-

kou uvědomil, že to by jeho otec musel nejdřív zemřít, aby si on mohl na prst navléknout vévodský pečetní prsten. To nechťel a byl vděčný za to, že k tomu ještě dlouho nedojde. O tak daleké budoucnosti nemělo cenu uvažovat.

Kosmická gilda; jedna ze složek politické trojice udržující Velkou konvenci. Gilda byla druhou školou pro duševní a tělesný výcvik (viz Bene Gesserit) po Služebnickém džihádu. Zrod monopolu Gildy na osobní a nákladní dopravu a na mezinárodní bankovnictví se bere za začátek imperiálního kalendáře.

TERMINOLOGIE IMPÉRIA

Ze svého zvýšeného místa na trůně Zlatého lva se imperátor Elrood IX. mračil dolů na širokoplecího a příliš sebejistého muže, který stál u paty trůnního pódia a jednou ze svých vysokých bot, nejspíš ještě špinavou, se opíral o první schod. Hrabě Dominic Vernius měl sice hlavu holou tak, že se leskla jako mramorová hlavice ceremoniářovy hole, ale pořád se choval jako oblíbený a vyznamenaný válečný hrdina, i když to už bylo dávno pryč. Elrood pochyboval o tom, že by si ještě někdo pamatoval éru lehkomyšlné slávy tohoto muže.

Imperátorský komoří Aken Hesban rychle přikročil k návštěvníkovi a přísně mu přikázal, aby dal nohu dolů. Hesban měl nažloutlou plet' a ústa mu zdobil dlouhý přepislý knír. Poslední paprsky odpoledního kaitanského slunce se odrážely vysoko na stěnách jako zlaté řeky vlévající se dovnitř úzkými prizmatickými okny.

Hrabě Vernius z Iksu dal podle pokynu nohu dolů, ale dál se na Elrooda díval jako starý kamarád. Iksanský erb, purpurová a měděná spirála, zdobil límec Dominikovy tuniky. I když rod Corrinů byl mnohem mocnější než vládoucí rodina z Iksu, Dominic imperátora dráždil svým zvykem jednat s ním jako se sobě rovným, jako by ho všechno dobré i špatné, co spolu v minulosti zažili, opravňovalo vynechat formality. Komoří Hesban s tím nesouhlasil ani v nejmenším.

Před několika desítkami let vedl Dominic legie imperiálních vojáků v nesmlouvavých občanských válkách a od té doby svému imperátorovi už nikdy neprojevoval patřičnou úctu. Elrood se dostal do politických problémů ke konci svého neuváženého manželství s čtvrtou ženou Hablou a několik vůdců landsraadu muselo použít vojenskou moc svých rodů k opětovnému nastolení stability. Rod Verniů z Iksu byl mezi těmito rody, stejně jako Atreidové.

Dominic se teď usmíval zpod svého výstředního knírku a díval se na Elrooda lhostejným pohledem. Tenhle starý sup si svůj trůn nevysloužil přílišným soucitem. Dominikův prastrýc Gaylord kdysi řekl: „Když se narodíš pro moc, musíš buď svými skutky prokázat, že si ji zasloužíš – nebo se jí vzdát. Udělat něco jiného znamená jednat bez svědomí.“

Dominic stál netrpělivě na podlaze mající podobu šachovnice z leštěných kamenných čtverců – údajně ze všech planet Impéria – a čekal, až Elrood promluví. *Milion světů? Tolik kamenů tady určitě nemůže být, i když bych nerad dostal za úkol je spočítat.*

Komoří na něj zahlížel, jako by se neživil ničím jiným než kyselým mlékem. Ale hrabě Vernius uměl tuhle hru hrát stejně dobře a ani nezačal přešlapovat, ani se nezeptal, proč byl předvolán. Prostě klidně stál a na starce se usmíval. Dominikův výraz a jasný pohled naznačovaly, že o starci ví mnohem víc trapných intimních podrobností, než mu jeho manželka Šandó skutečně svěřila – ale to podezření Elrooda dráždilo jako elakkový trn zapíchnutý do boku.

Vpravo se něco pohnulo a ve stínech klenutého vchodu Dominic zahlédl černě oděnou ženu, jednu z těch benegesseritských čarodějnic. Do tváře jí neviděl, protože ji částečně zakrývala stažená kápě. Nechvalně známé sběratelky tajemství. Benegesseritanky byly vždycky někde poblíž center moci, neustále pozorovaly... neustále manipulovaly.

„Nebudu se tě ptát, jestli je to pravda, Vernie,“ řekl konečně imperátor. „Moje zdroje se nemýlí, a já tedy vím, že jsi ten hrozný čin spáchal. Iksanská technologie! Fuj!“ Naznačil, že si vráscitými rty odplivl. Dominic nezvedl oči k nebi; Elrood vždycky přeceňoval účinnost svých teatrálních gest.

Dominic se i nadále usmíval, až mu bylo vidět řadu zubů.

„Nejsem si vědom žádného hrozného činu, pane. Zeptejte se své Mluvčí pravdy, jestli mi nevěříte.“ Zalétl pohledem k černě oděné benegesserit'ance.

„To jsou jen slova – nehraj si na hloupého, Dominiku.“

Dominic pořád ještě mlčky čekal, takže imperátor musel své obvinění vyslovit přímo.

Elrood už byl podrážděný, a jeho komoří ostatně také. „Sakra, maxitrajlery vašeho nového typu umožní Gildě, s tím jejím prokletým monopolem na vesmírné cesty, naložit při každé cestě *o šestnáct procent víc!*“

Dominic se uklonil, stále se stejným mírným úsměvem. „Ve skutečnosti, pane, jsme dokázali kapacitu zvýšit o celých *osmnáct procent*. To je značné zlepšení oproti předchozímu typu. Vyvinuli jsme nejen nový trup, ale i novou technologii štítu, která méně váží a zabere méně místa. To znamená zvýšenou účinnost. To je pravá iksanská inovace, která rod Verniů proslavila.“

„Vaše změna sníží počet letů, které musí Gilda vykonat při přepravě stejného množství nákladu.“

„No samozřejmě, pane.“ Dominic se na starce díval jako na obzvlášť tupé dítě. „Když se zvýší kapacita každého maxitrajleru, sníží se počet letů nutných k přepravě stejného množství materiálu. To je jednoduchá matematika.“

„Váš nový design značně komplikuje pozici imperátora, hrabě Vernie,“ řekl Aken Hesban. Svůj ceremoniální řetěz přitom svíral jako kapesník. Jeho dlouhý knír vypadal jako mroží kly.

„Ano, řekněme, že chápu krátkozraký důvod vašich obav, pane,“ odpověděl Dominic přímo imperátorovi. Škrobenému komořímu přitom nevěnoval jediný pohled. Imperiální daň se počítala z počtu letů, ne z množství nákladu, a změna designu maxitrajleru znamenala tedy pro rod Corrinů dost podstatnou ztrátu.

Dominic rozpráhl své mohutné zjizvené ruce a nasadil rozšafný výraz. „Ale jak můžete požadovat, abychom bezostyšně zadržovali pokrok? Iks v žádném směru neporušil příkazy Velké revoluce. Máme plnou podporu landsraadu i Kosmické gildy.“

„Vy jste to udělali, i když jste věděli, že vzbudíte můj hněv?“ Elrood se na svém mohutném trůnu naklonil dopředu a vypadal ještě víc jako sup.

„Ale jděte, pane!“ Dominic se zasmál, jako by chtěl imperátorovy obavy bagatelizovat. „Osobní pocity nemají na cestě pokroku co dělat.“

Elrood se zvedl. V mohutných záhybech ceremoniálního roucha vypadalo jeho vyhublé tělo jako kostra pod baldachýnem. „Nemůžu s Gildou vyjednávat o nových daních založených na tonáži. A ty to dobře víš, Dominiku!“

„A já nemůžu změnit základní zákony ekonomiky a obchodu.“ Zavrtěl lesknoucí se hlavou a pak pokrčil rameny. „Obchod je obchod, Elroode.“

Dvořané se zajíkli, když slyšeli, jak bezostyšně a familiárně Dominic Vernius s imperátorem mluví. „Kontrolujte se!“ varoval ho komoří.

Dominic ho ale ignoroval a pokračoval: „Modifikace designu bude mít význam pro mnoho lidí, a pro většinu z nich kladný. Nám jde jen o pokrok a o to, abychom co nejlépe vyhověli našemu zákazníkovi, tedy Kosmické gildě. Cena jednoho nového maxitrajleru je vyšší než částka, kterou většina planetárních systémů vydělá za standardní rok.“

Elrood ho probodl pohledem. „Možná by bylo načas, aby moji úředníci a licenční odborníci provedli inspekci ve vašich továrnách,“ řekl výhrůžně. „Mám hlášení, že iksanští vědci možná vyvíjejí tajné a ilegální myslící stroje, čímž porušují džihád. A také jsem slyšel zprávy o represích vůči vaší pracující třídě suboidů. Je to tak, Akene?“

Komoří kysele kývl. „Ano, Výsosti.“

„Žádné takové pověsti nebyly,“ zasmál se Dominic, i když poněkud nejistě. „Neexistují naprosto žádné důkazy.“

„Bohužel to byly anonymní zprávy, a nemáme tedy o nich žádné záznamy.“ Imperátor poklepal dlouhými nehty o sebe a přes tvář mu přelétl úsměv. „Ano, myslím, že nejlepší bude provést na Iksu neohlášenou inspekci – než tam stačíš poslat varování a zařídit, aby se něco ukrylo.“

„Vnitřní mechanismy Iksu nemáte právo prověřovat. Zaručuje to už dlouho platná smlouva mezi Impériem a landsraadem.“ Dominic byl už podrážděný, ale pořád ještě zachovával klid.

„Já jsem žádnou takovou dohodu neuzavřel.“ Elrood pohlédl na své nehty. „A já už jsem imperátorem hodně, hodně dlouho.“

„Váš předchůdce ano, a vy jste tou dohodou vázán.“

„Mám dost moci, abych smlouvy uzavíral i rušil. Zřejmě si neuvědomuješ, že jsem pádišáh *imperátor* a že si můžu dělat, co chci.“

„Uvidíme, co na to řekne landsraad, *Roody*.“ Dominic okamžitě zalitoval, že tu přezdívku použil, a byl by to rád vzal zpátky. Ale bylo už pozdě.

Imperátor, rudý vzteky, vyskočil a zahrozil Dominikovi prstem. „Jak se opovažuješ?“ Sardaukaři zpozorněli a sevřeli zbraně.

„Pokud trváte na imperiální inspekci,“ řekl Dominic s pohrdlivým, odmítavým gestem, „nevpustím ji a podám oficiální stížnost u soudu landsraadu. Nemáte nás z čeho obvinít a dobře to víte.“ Uklonil se a couvl. „Jsem velice zaměstnaný člověk, pane. Když dovolíte, musím odejít.“

Elrood se na něj zamračil. Ta zdrobnělina jeho jména, kterou Dominic použil, ho hrozně podráždila. *Roody*. Oba muži věděli, že tuhle přezdívku užívala jen Elroodova bývalá konkubína, krásná Šandó..., která teď byla hraběnkou Verniovou.

Po vzpouře na Ekazu vyznamenal imperátor Elrood statečného mladého Dominika a rozšířil jeho léno o další planety v soustavě Alkaurops. Na Elroodovo pozvání trávil mladý hrabě Vernius poměrně dost času u dvora. Válečný hrdina býval ozdobou imperiálních banketů a oficiálních slavností. Dominic byl srdečný člověk a stal se velmi oblíbeným; býval vítaným hostem, hrdým a zábavným společníkem na hostinách.

Ale Dominic přitom poznal Šandó, jednu z mnoha imperátorových konkubín. V té době nebyl imperátor ženatý; jeho čtvrtá a poslední manželka Habla zemřela před pěti lety a on už měl dva mužské dědice (i když jeho nejstarší syn Fafnir byl ještě téhož roku otráven jedem). Imperátor si nadále vydržoval družinu krásných žen, i když především kvůli vnějšimu zdání, protože nejen Šandó, ale vůbec kteroukoli ze svých konkubín si už bral do postele málokdy.

Dominic a Šandó se do sebe zamilovali, což bylo nebezpečné; svou lásku ale mnoho měsíců skrývali. Bylo zřejmé, že imperátor o Šandó po pěti letech ztratil zájem, a když ho požádala, aby ji propustil ze služby a povolil jí opustit imperátorský dvůr, Elrood – i když šokován – jí vyhověl. Měl ji

celkem rád a neviděl důvod, proč jí takové prosté přání nesplnit.

Ostatní konkubíny považovaly Šandó za blázna, že se chce vzdát takového bohatství a rozmazlování, ale ona měla toho přepychového života dost a chtěla raději skutečné manželství a děti. Elrood by si ji samozřejmě nikdy nevzal. Jakmile byla z imperátorských služeb propuštěna, Dominic Vernius se s ní oženil. Manželský slib složili bez pompy a obřadnosti, ale po právní stránce byl jejich svazek naprosto neprůstřelný.

Když se Elrood dozvěděl, že Šandó chce někdo jiný, probudila se v něm mužská pýcha a své rozhodnutí si rozmyslel – ale už bylo pozdě. Od té doby neměl Dominika rád, protože si připadal jako paroháč. Neustále ho pronásledovaly myšlenky na to, co asi Šandó svému manželovi všechno prozradila.

Roody.

Benegesseritská čarodějnice, která vyčkávala poblíž trůnu, couvla hlouběji do stínů za žíhaným sloupem z canidarské žuly. Dominic nepoznal, jestli tu ženu vývoj událostí potěšil nebo podráždil.

Hrabě se přinutil jít jistě a nespěchat. Sebevědomě prošel kolem sardaukarských stráží a vstoupil do předsálí. Stačil pokyn Elroodovy ruky a mohli ho okamžitě popravit.

Dominic přidal do kroku.

Corrinové byli proslulí svou zbrklostí. Nejednou museli napravovat některou svou nepromyšlenou a uspěchanou reakci za pomoci svého obrovského rodinného jmění. Zabít hlavu rodu Verniů při audienci, to by mohl být právě jeden z takových činů – nebýt toho, že ve hře byla i Kosmická gilda. Gilda odměňovala Iks zvýšenou pozorností a výhodami – a schválila nový design maxitrajlerů – a dokonce ani imperátor a jeho brutální sardaukarské gardy se neodvážili Gildě vzdorovat.

Vzhledem k vojenské moci rodu Corrinů to byla vlastně ironie, protože Gilda sama žádné ozbrojené síly neměla. Ovšem bez Gildy a jejích navigátorů, kteří dokázali vidět bezpečné cesty složitým prostorem, by neexistovala žádná kosmická přeprava, žádné meziplanetární bankovníctví – a tedy ani žádné Impérium, kterému by Elrood mohl vládnout. Gilda mohla své služby odmítnout z hodiny na hodinu, takže armády by uvázly tam, kde právě byly, a veškerá vojenská tažení by se zastavila.

K čemu jsou sardaukarské gardy, které se nemohou hnout z Kaitanu?

Dominic konečně dorazil k hlavnímu východu imperiálního paláce, prošel pod klenbou ze saluské lávy a čekal, až tři strážníci provedou bezpečnostní prověrku.

Ochrana Gildy bohužel nebyla všemocná.

Dominic si starého imperátora nevážil ani v nejmenším. Snažil se skrýt, jak tím směšným vládcem milionu světů pohrdá, ale udělal tu zásadní chybu, že si dovolil uvažovat o něm jako o pouhém muži, bývalém milenci své ženy. Vydrážděný Elrood by mohl v záchvatu vzteku anihilovat celou planetu. Imperátor byl pomstychtivý člověk. Jako ostatně všichni Corrinové.

Mám svoje styky, pomyslel si Elrood, když se díval za odcházejícím soupeřem. Mohl bych podplatit některé z dělníků, kteří vyrábějí součástky pro ty vylepšené maxitrajlery – i když by to mohlo být obtížné, protože suboidi prý nepřemýšlejí. Pokud se to ovšem nepovede, Dominiku, určitě najdu nějaké jiné lidi, které bereš jako samozřejmost a k ničemu je nepustíš. Tvoje chyba, že je přehlížíš.

V duchu si Elrood představil krásnou Šandó a vzpomněl si na jejich nejjintimnější společné chvíle před desítkami let. Purpurové ložní prádlo z mehrového hedvábí, široká postel, vonné tyčinky a luminy se zrcadly. Jako imperátor mohl mít, kteroukoli ženu chtěl – a on si vybral Šandó.

Dva roky byla jeho oblíbenou konkubínou, dokonce i v době, kdy ještě žila jeho žena Habla. Byla drobná a útlá, vypadala jako křehká porcelánová panenka a za ty roky na Kaitanu svou přirozenou krásu ještě zušlechtila; Elrood ale věděl, že má v sobě i dost zdravého rozumu, síly a odhodlanosti. Rádi spolu řešili mnohojazyčné slovní hádanky. Šandó mu šeptala do ucha „Roody“, když ji pozval do imperátorské ložnice; a křičela to nahlas v okamžicích, kdy jejich společná vášeň vrcholila.

Ve vzpomínce slyšel její hlas. *Roody... Roody... Roody...*

Šandó ale nebyla šlehtična, takže si ji nemohl vzít. Ani o tom neuvažoval. Hlavy vládnoucích rodů si jen málokdy braly své konkubíny, a imperátoři to nedělali *nikdy*. Oslnivý mladík Dominic svými lstmi a lichocením přemluvil Šandó,

aby se šikovně vyvázala z imperátorových služeb, aby Elrooda oklamala, a pak si ji honem honem odvezl na Iks, kde se s ní tajně oženil. V landsraadu to později vyvolalo šok, ale i přes ten skandál zůstali manželé po celá ta dlouhá léta.

A landsraad, i když se na něj Elrood obrátil, s tím odmítl cokoli udělat. Koneckonců Dominic si tu dívku vzal a Elrood to neměl v úmyslu udělat. Všechno bylo podle zákona. I když Elrood malicherně žárlil, nemohl tvrdit, že mu Šandó byla nevěrná – neměl pro to právní podklad.

Ale Dominic Vernius znal intimní přezdívku, kterou ho oslovovala. Co ještě Šandó svému manželovi řekla? Užíralo ho to, bodalo jako podebraný prst.

Na obrazovce bezpečnostního monitoru na svém zápěstí Elrood sledoval Dominika u hlavní brány, jak ho objíždějí bledé paprsky – to bezpečnostní zařízení byl ostatně také iksanský přístroj.

Mohl by vyslat signál a sondy by zničily jeho soupeři mozek, takže by z něj zůstala pouhá rostlina. *Nepředvídaný výkyv v napětí... strašné neštěstí...* To by byla ironie, kdyby Elrood pomocí iksanského skeneru zabil hraběte z Iksu!

Jak toužil to udělat! Ale teď ne. Nebyla na to vhodná doba a mohlo by to vyvolat nepříjemné otázky, možná dokonce i vyšetřování. Taková pomsta musí být jemnější a lépe plánovaná. Tak bude překvapení a konečné vítězství mnohem uspokojivější.

Elrood vypnul monitor a obrazovka potemněla.

Komoří Aken Hesban, stojící vedle mohutného trůnu, se nezeptal, čemu se jeho imperátor usmívá.

Nejvyšším úkolem ekologie je porozumět následkům.

EKOLOGIE PLANETY BELA TEGEUSE.

ÚVODNÍ ZPRÁVA PARDOTA KYNESE PRO IMPÉRIUM

Chvějivá atmosféra nad obzorem ostrým jako nůž byla plná pastelových barev svítání. Za okamžik už čistý a klidný vzduch Arrakis umožnil teplému světlu rozlít se po zvlněné krajině jako

náhlá záplava jasu a horka. Bílé slunce se vyhouplo nad obzor, aniž by se předtím v suchém vzduchu objevila odražená záře.

Teď když Pardot Kynes konečně dorazil na pouštní planetu, nejdřív se zhluboka nadechl. Pak si uvědomil, že si musí přes ústa a nos natáhnout masku, aby zabránil zbytečným ztrátám vlhkosti. Řídké pískově zbarvené vlasy mu zavlály v ranním větru. Byl na Arrakis teprve čtyři dny a už vycítil, že tohle pusté místo skrývá víc záhad, než se vůbec dá za jeden lidský život odhalit.

Byl by býval raději, kdyby byl ponechán sám sobě. Chtěl se toulat sám po Velkém bledu se svými přístroji a zápisníky, studovat charakter lávových kamenů a vrstvy písku v dunách.

Ovšem když Glossu Rabban, baronův synovec a předpokládaná budoucí hlava rodu Harkonnenů, oznámil svůj záměr vydat se hluboko do pouště a ulovit jednoho z těch legendárních písečných červů, byla to pro Kynese příliš velká příležitost, než aby jí nevyužil.

Byl v Rabbanově doprovodu jediný vědec mezi válečníky a připadal si přebytný. Harkonnenské pouštní jednotky s sebou měly spoustu zbraní a výbušnin z ústřední zbrojnice. Vzaly si obrněný transportér a provázel je muž jménem Thekar, který o sobě tvrdil, že kdysi žil v pouštní vesnici, přestože teď obchodoval s vodou a bydlel v Kartágu. Měl v sobě mnohem víc z fremena, než přiznával, i když se zdálo, že nikdo z jednotky si toho nevšiml.

Rabban neměl žádný konkrétní plán, jak některé z těch obřích vlnivých zvířat najít. Nechtěl se vydat k žádnému těžišti koření, kde by jeho skupina mohla rušit práci. Chtěl některé to zvíře objevit a ulovit úplně sám. Prostě si s sebou vzal všechny zbraně, na které jen připadl, a spoléhal se na svůj instinktivní talent k ničení...

Kynes před několika dny dorazil na planetu v diplomatickém korábu a přistál v prašném, i když relativně novém městě. Nemohl se dočkat, kdy začne, předložil proto okamžitě své imperátorské pověřovací listiny samotnému baronovi. Štíhlý zrzavý muž si pečlivě přečetl Kynesovy příkazy a pak si ověřil pravost imperátorské pečeti. Nespokojeně stiskl masité rty a pak teprve neochotně přislíbil spolupráci. „Samozřejmě pokud se nám nebudete plést do skutečné práce.“

Kynes se poklonil. „Nic mi nevyhovuje víc než být v terénu a sám, pane barone.“

První dva dny strávil v městě nákupem vybavení do pouště, hovory s lidmi z okolních vesnic, při nichž se snažil dozvědět co nejvíc o legendách pouště, o varováních, o zvycích, o záhadách, které ho čekají. Protože Kynes chápal důležitost takových věcí, utratil značnou sumu za nejlepší filtršaty, jaké byly k sehnání, protože chtěl-li v poušti přežít, nutně je potřeboval. Pořídil si také parakompas, destilátory vody a spolehlivá poznámková zařízení.

Říkalo se, že v těch nezmapovaných pustinách žije mnoho kmenů oněch záhadných fremenů. Kynes by si s nimi rád promluvil, dozvěděl se, jak si v tak drsném prostředí dokážou vůbec vynutit prostředky k přežití. Ale těm několika fremenům, kteří se právě vyskytovali v Kartágu, se nechtělo mluvit, a kdykoli se o nějaký hovor pokusil, spěchali pryč...

Město samotné se Kynesovi moc nelíbilo. Rod Harkonnenů ho postavil najednou jako nové sídelní město, když před čtyřmi desítkami let dostali Arrakis jako pololéno. Kartágo bylo vybudováno rychle jako všechny stavby, při nichž je k dispozici nevyčerpatelná zásoba pracovních sil, ale bez zřetele k estetice a bez ohledu na detail: hranaté budovy vystavěné z podřadných materiálů s jediným účelem – aby byly funkční. Eleganci neměly vůbec.

Zdálo se, že sem Kartágo nepatří; jeho umístění i architektura urážely Kynesovu citlivost. Kynes měl vrozený cit pro to, jak do sebe zapadají ekosystémy, jak se v přirozeném světě skládají jednotlivé kousky. Ale tohle sídlo bylo nevhodné, vypadalo jako nežit na těle planety.

Další centrum, které leželo na jihozápad od Kartága, Arrakén, bylo primitivnější město, které vyrostlo pomaleji a přirozeně, stulené pod přírodní hradbou pohoří zvaného Štítový val. Snad měl Kynes jet nejdřív tam. Ale politické požadavky ho donutily zbudovat si základnu poblíž vládců planety.

Přínejmenším tak získal příležitost hledat jednoho z těch obřích písečných červů.

Velká transportní toptéra, v níž seděla Rabbanova lovecká výprava, se vznesla a Kynes brzo poprvé zahlédl skutečnou poušť. Podíval se plasklem v okně na zvlněnou pustinu pod

sebou. Měl zkušenosti z jiných pouštních oblastí, a byl tedy schopen rozeznat v dunách jisté zákonitosti... tvary a vlnivé křivky, které prozrazovaly mnohé o převládajících směrech větrů, proudění vzduchu a síle bouří. Ze studia těchto vln a čar se dalo tolik dozvědět – jako by tu počasí zanechalo své otisky prstů. Přitiskl tvář na plasklo; nikoho z ostatních cestujících to zjevně ani v nejmenším nezajímalo.

Harkonnenští vojáci se neustále vrtěli, protože jim v těžkých modrých uniformách a zbroji bylo horko. Jejich zbraně o sebe hlučně narážely a na podlaze zanechávaly rýhy. Muži byli bez svých osobních štítů zjevně nervózní, ale štít a jeho Holtzmanovo pole by z každého červa v širém okolí udělalo zuřivou vraždící bestii. A dnes chtěl zabíjet jen Rabban sám.

Glossu Rabban, jednadvacetiletý syn dřívějšího neschopného guvernéra planety, seděl vpředu vedle pilota a pátral pohledem v písku po své kořisti. Měl nakrátko ostříhané hnědé vlasy, široká ramena, hluboký hlas a výbušnou povahu. Z opálené tváře se dívaly ledově modré oči. Zdálo se, že se snaží, aby byl co nejnápadnějším opakem svého otce.

„Uvidíme stopy po červovi takhle shora?“ zeptal se.

Thekar, jejich pouštní průvodce, seděl hned za ním. Naklonil se hodně dopředu, jako by si přál přiblížit se k němu co nejtěsněji. „Písek se přesypává a maskuje pohyb červa. Oni se často pohybují hodně hluboko. Červa neuvidíte, dokud se nepřiblíží k povrchu, ale to už je připravený zaútočit.“

Vysoký, hranatý Kynes pozorně poslouchal a v duchu si dělal poznámky. Byl by si rád všechny tyhle detaily někam poznamenal, ale to bude muset počkat na později.

„Jak tedy nějakého najdeme? Slyšel jsem, že v poušti se to červy úplně hemží.“

„Tak snadné to není, pane Rabbane,“ odpověděl Thekar. „Velcí červi mají svá vlastní území, některá z nich jsou stovky čtverečních kilometrů velká. V hranicích toho území loví a zabíjejí vetřelce.“

Rabban už začínal být netrpělivý. Obrátil se v křesle a tvář mu potemněla. „A jak zjistíme, kde takové červí území hledat?“

Thekar se usmál a jeho temné, blízko u sebe posazené oči dostaly nepřítomný výraz. „Celá poušť patří Šaj-hulúдови.“

„Komu? Přestaň uhýbat a odpovídej jasně.“ Kynes byl přesvědčen, že Rabban vzápětí udeří muže z pouště přes tvář.

„Už jste na Arrakis tak dlouho a tohle nevíte, pane Rabbane? Fremeni považují obří červy za bohy,“ odpověděl Thekar klidně. „Mají pro ně obecné jméno – Šaj-hulúd.“

„Tak to dneska zabijeme boha,“ prohlásil Rabban hlasitě, takže ostatní lovci v toptěře bujaře zahulákali. Pak se výhrůžně obrátil k pouštnímu vůdci: „Za dva dny odlétám na Giedi Primu a musím mít trofej, abych s sebou měl co vzít. Tenhle lov *bude* úspěšný.“

Giedi Prima, pomyslel si Kynes. Tradiční domovský svět rodu Harkonnenů. Přinejmenším on mi tedy nebude přidělovat starosti, až odjede.

„Dostanete svou trofej, pane Rabbane,“ slíbil Thekar.

„O tom nepochybuji,“ prohlásil Rabban, ale o poznání výhrůžněji.

Kynes se krčil vzadu v toptěře ve svých pouštních šatech a byl z té společnosti nesvůj. Slavomam baronova synovce ho nezajímal ani v nejmenším..., ale pokud si díky tomuhle výletu bude moci pořádně prohlédnout jednu z těch příšer, mohlo by mu to ušetřit celé měsíce vlastního úsilí.

Rabban vyhlížel ven předním oknem transportéru; přimhouřené oči s tvrdým výrazem obklopovaly mohutné záhyby kůže. Prohlížel si poušť jako nějakou lahůdku, kterou měl v úmyslu spořádat, a neviděl nic z té krásy, které si všímal Kynes.

„Mám plán. Půjdeme na to takhle.“ Rabban se obrátil ke svým vojákům a zároveň zapnul spojení, aby ho slyšely i posádky v očkách letících ve formaci okolo. Přelétali nad obrovskou plochou pouště. Duny pod nimi vypadaly jako vrásky na kůži starce.

„Támhle ten kus skály dole –,“ ukázal gestem a odečetl z přístrojů koordináty, „bude naše základna. Asi tři sta metrů od té skály přistaneme a vyložíme tam Thekara a to jeho zařízení, kterému říká tlouk. Pak odletíme do bezpečí na ty skály, kam se červ nedostane.“

Štíhlý muž z pouště poděšeně zvedl hlavu. „Vy mě tam chcete nechat? Ale pane, já nejsem –“

„Ty sám jsi mě na tu myšlenku přivedl.“ Obrátil se zase k mužům v uniformách. „Tady Thekar tvrdí, že tohle fremen-

ské zařízení, ten tlouk, červa přivolá. Zasadíme jeden a přidáme dost výbušnin, aby si s červem poradily, až přijde. Thekare, tebe tam necháme: zapojíš výbušniny a zapneš tlouk. Stačíš přeběhnout přes poušť k nám do bezpečí, než červ přijde, ne?“ Rabban se na něj škodolibě zašklebil.

„Já... já...“ zakoktal se Thekar. „Jak to vypadá, nemám na vybranou.“

„Ale i když to nestihneš, červ nejspíš půjde nejdřív po tlouku. Výbušniny ho dostanou dřív, než stačí chytit i tebe.“

„To mě uklidňuje, pane Rabbane,“ řekl Thekar.

Kynese to fremenské zařízení zajímalo a uvažoval o tom, že by si také jedno pořídil. Přál si, aby mohl sledovat tohoto člověka narozeného v poušti dost zblízka, aby viděl, jak běží pískem, co dělá, aby ho nedostal „stařešina pouště“, který, jak známo, je citlivý na vibrace. Ale planetolog měl dost rozumu, aby mlčel a vyhnul se Rabbanově pozornosti, jinak by ten horkokrevný mladík mohl přikázat *jemu*, aby Thekarovi pomohl.

V kabině pro cestující prohledával bator – velitel malé jednotky – a jeho podřízený uskladněné zbraně a vytáhl laserpaly pro sebe. Připojili výbušniny k jakémusi tyčovitému zařízení, které s sebou přinesl Thekar. *Tak to je tedy ten tlouk.*

Kynes to zvědavě okukoval a zjistil, že je to jen hodinový strojek natahovaný pérem, který bude vydávat hlasité a rytmické vibrace. Když se takový tlouk zapíchne do písku, budou se ozvěny jeho chvění šířit hluboko pod povrch pouště, kde je „Šaj-hulúd“ uslyší.

„Až přistaneme, ve svém vlastním zájmu ty výbušniny rychle zapoj,“ řekl Rabban Thekarovi. „Motory téhle ornitoptéry nejspíš stačí červa přivolat samy i bez téhle fremenské hračky.“

„To vím až moc dobře, pane,“ odpověděl Thekar. Jeho olivová pleť teď měla našedlý, olejovitý nádech hrůzy.

Vzpěry ornitoptéry se dotkly písku a zvířily prach. Dveře se otevřely a Thekar – teď už odhodlaný ke všemu – popadl svůj tlouk a vyskočil ven. Přistál v měkkém písku, doširoka rozkročený. Vyslal ke vznášející se toptěře jediný toužebný pohled a pak se obrátil tváří k pochybnému bezpečí skal ležících asi dvě stě metrů odtud.

Bator mu podal dolů výbušniny a Rabban je pobízel, aby si pospíšili. „Doufám, že si tě červ nedá k snídani, příteli,“ zasmál se nakonec. Ještě dřív než se dveře ornitoptéry stačily zavřít, pilot se vznesl a Thekar zůstal sám.

Kynes i harkonnenští vojáci se natlačili k okénkům na pravoboku, aby mohli sledovat zoufalou snahu jejich průvodce dole v poušti. Přímo před očima se jim ten člověk měnil v jinou bytost, mnohem víc podobnou šelmě.

„Promiňte, ale kolik výbušnin je potřeba na zabití jednoho červa?“ zeptal se Kynes zvědavě.

„Thekar by jich měl mít víc než dost, planetologu,“ odpověděl bator. „S tím, co tam má, by mohl zlikvidovat celé náměstí.“

Kynes znovu obrátil pozornost k dramatu, které se odehrávalo dole. Zatímco letoun stoupal, Thekar pracoval v horečném chvatu, skládal rychle jednotlivé kusy výbušnin, vršil je na sebe a spojoval je šigafilovými kabely. Kynes viděl, jak se jedno po druhém rozsvěcují malá červená světýlka. Pak hubený muž zabodl tlouk do písku vedle smrtonosné návnady, jako by zabodával kopí do samotného srdce pouště.

Toptéra se naklonila a zamířila přímo ke skalnímu útočišti, kde si velký lovec Rabban pěkně v klidu a bezpečí počká. Thekar natáhl mechanismus tlouku a dal se do běhu.

V ornitoptéře se pár vojáků začalo sázet, jak to dopadne.

Za několik okamžiků letoun dorazil k hřebeni zčernalé a ošlehané skály, která vypadala v poušti jako útes. Pilot vypnul motory a dveře toptéry se otevřely. Rabban odstrčil své vojáky a první vyskočil na rozpálenou skálu. Ostatní vystupovali za ním; Kynes počkal, až na něj dojde řada, a vylezl zadními dveřmi.

Vojáci si našli vhodné pozorovatelný a zaostřili své olejové čočky na malou utíkající postavičku. Rabban stál vzpřímeně a držel v ruce plně nabitý laserpal, i když Kynes si neuměl představit, k čemu by mu v téhle situaci byl. Svým dalekohledem se baronův synovec díval daleko před sebe do vzduchu chvějícího se horkem, ale viděl jen odlesky a chvění. Zaostřil na dunící tlouk a na temnou tečku nahromaděných výbušnin.

Jedno z vysoko létajících oček hlásilo, že přibližně dva kilometry daleko se možná objevil červ.

Zatím v poušti Thekar zoufale utíkal, až se za ním zvedaly gejzírkové písky. Blížil se k jejich souostroví bezpečí, ke skalním ostrovům v moři písku – ale měl před sebou ještě mnoho minut cesty.

Kynes sledoval, jak podivně Thekar běží. Zdálo se, jako by zmateně poskakoval, pohyboval se spíš jako hmyz v křeči. Kynes uvažoval, jestli to má být nějaký nerytmický krok, který má blížícího se červa zmást. Je to nějaká speciální technika pouštních poutníků? A pokud ano, kdo by ji mohl naučit i Kynese? Musel vědět všechno o tomhle místě, o zdejších lidech, o červech, koření a dunách. Nejen proto, že mu to imperátor přikázal. Pardot Kynes to chtěl vědět *sám pro sebe*. Jak se jednou pustil do nějakého projektu, vadily mu nezodpovězené otázky.

Skupinka čekala, čas se vlekl. Vojáci si povídali. Muž z pouště pokračoval ve svém podivném běhu a nepatrně se přiblížil. Kynes cítil, jak mikrosendvičové vrstvy jeho filtršatů odsávají kapičky potu.

Klekl si a podíval se zblízka na tmavohnědou skálu, na které stál. Byla to bazaltová láva a měla v sobě vyhloubené dírký, které byly buď původně zbylé bubliny plynu v roztaveném kameni, nebo kusy měkkého kamene, který strávily legendární arrakiské Koriolisovy bouře.

Kynes vzal do ruky hrst písku a nechal ho protéct mezi prsty. Jak víceméně očekával, byly v něm především úlomky křemene, které se ve slunci třpytily, a občas nějaké to tmavší zrnko, snad magnetit.

Viděl, že na jiných místech je písek zabarven spíš rezavě, viděl šmouhy červenohnědé, oranžové a korálové barvy, které naznačovaly přítomnost různých oxidů. Některá z těch barev mohla také pocházet ze zvětralých zbytků koření, ale Kynes ještě nikdy neviděl nezpracované koření přímo v poušti. *Zatím neviděl.*

Konečně očka nahoře nad nimi potvrdila, že se blíží červ. Velký a rychlý.

Vojáci vstali. Když se Kynes pořádně zadíval na rozmazaný obzor, uviděl, jak se písek vlní, jako by tam někdo zespoďu jel obrovským prstem a porušoval přitom svrchní vrstvy. Ohromilo ho, jak je to veliké.

„Červ se blíží z boku!“ zvolal bator.

„Žene se rovnou na Thekara!“ hulákal Rabban se zlomyslnou radostí. „Ten je teď mezi červem a tloukem. Smůla, smůla!“ V jeho širokém obličeji se objevil výraz očekávání jiného druhu.

I z téhle dálky Kynes viděl, jak Thekar prudce zrychlil. Zapomněl na svůj kolísavý krok, hned jak uviděl brázdu od blížícího se červa, která mířila čím dál rychleji rovnou k němu. Kynes si docela uměl představit výraz hrůzy, zoufalství a beznaděje na mužově tváři.

Pak, se zaťatým odhodláním a náhlým zoufalstvím, se Thekar úplně zastavil, lehl si na písek a zůstal bez hnutí ležet. Díval se vzhůru k nebi a nejspíš se zoufale modlil k Šaj-hulúdovi.

Když ustaly drobné vibrace kroků, zvuky tlouku v dálce se zdály být tak hlasité jako imperátorův dvorní orchestr. *Bum, bum, bum*. Červ se zarazil – a změnil směr přímo k hromádce výbušnin.

Rabban lhostejně pokrčil rameny, jako by přiznával malou, bezvýznamnou porážku.

Kynes slyšel podzemní svist přesunujícího se písku, jak se obluda hnala. Červ se blížil stále víc a víc, přitahovalo ho to jako magnet železnou pilinu. Když se dostal až k tlouku, víc se zanořil, zakroužil a pak udělal výpad vzhůru, aby pohltil to, co ho přilákalo, co ho podráždilo – nebo co vyvolalo nějakou jinou záhadnou reakci toho slepého leviatana.

Když se červ vynořoval z písku, bylo vidět tlamu tak velkou, že by pohltila kosmickou loď. Zvedala se výš a výš a otevírala se stále víc doširoka, jak se pružné čelisti rozevíraly jako plátky květu. V okamžiku pohltila bezvýznamnou černou tečku – tlouk se všemi výbušninami. Křišťálové zuby mu zářily jako malé trny trčící z okraje jeho bezedných vnitřností.

Ze vzdálenosti tří set metrů Kynes viděl vrásky prastaré kůže, vzájemně se překrývající záhyby brnění, které toho tvořila chránilo při podzemních cestách. Červ polkl zrádnou návnadu a začal se znovu zavrtávat pod zem.

Rabban se zvedl s démonickým úšklebkem na tváři a malým dálkovým ovládáním v ruce. Horký vítr mu zasypával tvář zrníčky písku. Zmáčkl tlačítko.

Ozvalo se vzdálené zahřmění a poušť se otrásla. Z hřebenu dun se začaly sypat drobné lavinky písku. Postupně vybuchující bomby rvaly na kusy červí útroby, trhaly mu střeva a oddělovaly obrněné prstence.

Když se prach rozptýlil, Kynes uviděl, jak ta svíjející se, umírající obluda leží v nádrži rozházeného písku jako velryba na suchu.

„Ta potvora musí mít přes dvě stě metrů!“ vykřikl Rabban, když si uvědomil, jak obrovský je jeho úlovek.

Vojáci jásali. Rabban se otočil a praštil Kynese do zad, div mu nevykloubil rameno.

„Tak tomu říkám trofej, planetologu. Tu si odvezu na Giedi Primu.“

Skoro bez povšimnutí prošlo, že k nim konečně dorazil Thekar, zpocený a uštvaný, a vylezl do bezpečí na skálu. Se smíšenými pocity se ohlédl na vzdálené mrtvé zvíře.

Když se červ konečně přestal svíjet, Rabban dal pokyn útočnému oddílu. Nadšení gardisté se hnali přes písek, hulákali a jásali. Kynes, který se teď nemohl dočkat, až to zvíře uvidí zblízka, spěchal pískem a klopýtal v rozrytých stopách harkonnenských vojáků, kteří byli rychlejší.

O mnoho minut později udýchaný a uštvaný Kynes stál v němém obdivu před obrovskou horou starého červa. Obr měl kůži šupinatou, jakoby pokrytou šterkem – samé mozoly zabírající odíráání. Mezi prstenci, které se při explozi oddělily, měl ale růžovou, měkkou kůži. Otevřená tlama červa byla jako důlní šachta lemovaná křišťálovými dýkami.

„Nejděsivější tvor na téhle mizerné planetě!“ chlubil se Rabban. „A já jsem ho dostal!“

Vojáci si červa prohlíželi, ale nikdo z nich se k němu nepřiblížil víc než na několik metrů. Kynese napadlo, jak asi baronův synovec hodlá tuhle trofej táhnout s sebou. Ovšem vzhledem k harkonnenským sklonům k výstřednosti Kynes nepochyboval o tom, že Rabban už si nějaký způsob najde.

Planetolog se obrátil a zjistil, že vyčerpaný Thekar se doploužil za nimi. Jeho oči měly stříbrný lesk, jako by v něm hořel nějaký vnitřní oheň. Možná že to blízké setkání se smrtí a pohled na fremenského boha skoleného harkonnenskými výbušninami změnilo perspektivu, z níž se díval na svět.

„Šaj-hulúd,“ zašeptal. Pak se obrátil ke Kynesovi, jako by v něm vycítil spřízněnou duši. „Tenhle je hodně starý. Jeden z nejstarších červů.“

Kynes vykročil vpřed, aby se podíval na ztvrdlou kůži na prstencích, a uvažoval o tom, jak by se asi dal takový exemplář pitvat. Proti tomu přece Rabban nemůže protestovat. Když to bude nutné, Kynes se bude dovolávat svého imperátorského pověření.

Ale jak se blížil a chystal se červa dotknout, uviděl, že kůže starého červa se třpytí, pohybuje, posouvá. Samo zvíře živé nebylo – jeho nervové funkce byly mrtvé tak důkladně, že se bou ani neškubal... a jeho vnější vrstva se přesto chvěla a pohybovala, jako by tála.

Kynes se ohromeně díval, jak z těla starého červa začal pršet déšť průsvitných lístečků, jako by červ shazoval do rozrytého písku šupiny. Jak se dotkly země, mizely.

„Co se to děje?“ vykřikl Rabban a začal brunátnět. Zdálo se, že se mu červ vypařuje před očima. Kůže se rozpadala do malých amébovitých kousíčků, které kroužily a pak se zavrtaly do písku jako roztavený cín. Prastará obluda se vpíjela do pouště. Na konci zbyla jen kostra žeber a mléčně bílé zuby. Pak zmizely i tyhle zbytky, změnily se v jakousi želatinu a tu pohltil písek.

Harkonnenská jednotka ustoupila do bezpečnější vzdálenosti.

Kynesovi se zdálo, jako by právě teď viděl tisíciletý rozklad zhuštěný do jediného okamžiku. Zrychlená entropie. Hladová poušť zřejmě ochotně pozřela každý důkaz, aby tak zakryla fakt, že člověk přemohl písečného červa.

Když o tom Kynes přemýšlel, spíš zmateně a ohromeně než mrzutě, i když ztratil šanci to zvíře pitvat, napadlo ho, jak zvláštní asi musí být životní cyklus těchto majestátních zvířat.

Musel se toho o Arrakis ještě tolik dozvědět...

Rabban tam stál bez sebe zlostí. Svaly na krku měl napjaté jako ocelová lana. „Moje trofej!“ Obrátil se, sevřel ruku v pěst a vši silou uhodil Thekara přes tvář, až ho srazil na zem. Kynes si chvíličku myslel, že baronův synovec muže z pouště zabije, ale Rabban místo toho obrátil svůj hněv k stále ještě se rozkládající, chvějící se hromádce červích pozůstatků mizejících v písku.

Začal ji barvitě proklínat. Kynes pak viděl, že se do Rabbanových chladných a hrozivých očí vkradl odhodlaný výraz. „Až se vrátím na Giedi Primu, ulovím si něco mnohem uspokojivějšího.“ A jako by ta představa zahнала všechny myšlenky na červa, Rabban se obrátil a šel pryč.

Je třeba pozorovat ty, kteří přežívají, a učit se od nich.

Z BENEGESSERITSKÉHO UČENÍ

Z celého toho bájného milionu světů Impéria nepoznal mladý Duncan Idaho nic než Giedi Primu, planetu nasáklou olejem, zavalenou průmyslem, přeplněnou umělými stavbami, pravými úhly, kovem a kouřem. Harkonnenům se jejich domov takhle líbil. A Duncan za svých osm let nic jiného neviděl.

Jenže dokonce i temné a špinavé uličky jeho ztraceného domova by teď byly vítané. Po dlouhých měsících, kdy byl uvězněn se svou rodinou, začínal Duncan pochybovat, že se ještě někdy dostane mimo zotročující zdi města Baronie. Nebo že se dožije svých osmých narozenin, do kterých už nebylo daleko. Projel si rukou černé kudrnaté vlasy, podobné perziánu, a ucítil v nich pot.

A běžel dál. Lovci se blížili.

Duncan byl teď pod vězeňským městem a pronásledovatele měl v patách. Krčil se a prchal úzkými údržbářskými tunely. Připadal si jako ten bodlinatý hlodavec, kterého mu matka dovolila chovat jako domácí zvíře, když mu bylo pět. Přikrčil se ještě víc a protahoval se maličkými škvírami, páchnoucími větracími šachtami a kolektory, kudy se rozváděla elektřina. Tam se za ním mohutní dospělí v té nemotorné zbroji rozhodně nedostanou. Odřel si loket o kovovou stěnu a protahoval se místy, kam by se žádný člověk správně neměl vůbec dostat.

Chlapec si v duchu přísahal, že nedopustí, aby ho Harkonnenové chytili – aspoň ne dnes. Nenáviděl ty jejich hry, nechtěl být ničím domácí zvíře ani ničím kořist. Hledal si cestu tmou po čichu a instinktem. Ucítil ve tváři závan ztuchlého vzduchu a podle něj určil směr proudění.

Ušima cestou registroval ozvěnu a zvuky dalších dětí, dalších malých vězňů, prchajících stejně zoufale jako on. Údajně to měli být jeho spoluhráči, ale Duncan se z předchozích neúspěchů poučil, že se nemá spoléhat na lidi, jejichž schopnosti jsou horší než jeho.

Přisahal si, že tentokrát lovcům unikne, ale věděl, že docela se jich nezbaví nikdy. V tomto prostředí bylo všechno sledováno a pátrací týmy ho zase chytí a donutí ho dělat totéž, znovu, znovu a znovu. Říkali tomu „výcvik“. Jenže Duncan nevěděl, *k čemu* je vlastně cvičí.

Duncana od poslední ještě bolel pravý bok. Ale jeho mučitelé se o něj postarali jako o cenné zvíře, použili na něj kožní stav a poskytli mu akubuněčnou opravu. Žebra ještě úplně v pořádku nebyla, ale každým dnem se to lepilo. Až doteď.

Ve svalu na rameni měl implantovaný majáček lokátoru, takže věděl, že z téhle metropole plné otroků uniknout nemůže. Baronie byla megalitická stavba z plastoceli a neprůstřelného plaskla, vysoká devět set padesát pater a dlouhá pětáctýřicet kilometrů, která na úrovni přízemí neměla jeden jediný otvor. Při těchto harkonnenských hrátkách našel vždycky spoustu úkrytů, ale svobodu nikdy.

Harkonnenové měli hodně vězňů a pomocí sadistických metod je nutili ke spolupráci. Kdyby Duncan tenhle cvičný lov vyhrál, kdyby svým pronásledovatelům dokázal dost dlouho unikat, slíbili mu, že se on a jeho rodina budou moci vrátit ke svému předchozímu životu. Všem dětem to slíbili. Pronásledovaní potřebovali nějaký cíl, odměnu, o kterou by bojovali.

Veden svým instinktem prchal tajnými průchody a snažil se, aby jeho kroky bylo slyšet co nejméně. Někde blízko zaslechl ránu a zasyčení včelky, bolestné dětské zaječení a pak křečovitě svíjení dalšího z malých chlapců, který byl dnes skolen.

Když pronásledovatelé někoho chytili, tak ho zranili – občas vážně a občas ještě hůř, to podle toho, jaká byla právě zásobna „cvičenců“. Tohle nebyla žádná dětská hra na schovávanou. Aspoň ne pro oběti.

Duncan i ve svém věku věděl, že život a smrt má svou cenu. Harkonnenům bylo jedno, kolik malých kandidátů při tom